

אתנתא

בשבע 1162 | י"ח באלול תשפ"ה, 11.09.25

תלמידי ישיבות ההסדר
מדברים על שנתיים בין
הסטנדר לטנק
צורית פניגשטיין

על בגרות בקולינריה
שמעתם? **אביגיל מייזליק**
על הקריירה החדשה
שהתחילה השנה

לא מנותק

מדמותו הכופולרית של נתי מ'סרוגים' ועד
סגן מפקד הפינוי בסדרה 'התנתקות' –
השחקן אוהד קנולר למד להכיר את המגזר
הדתי ואת כאביו, ומזדהה לחלוטין גם עם
ההתנגדות לאוסלו, לתוכנית ההתנתקות
ולכניעה לחמאס בעזה // **הדס צורי**

היא נותנת את הלב אנחנו נותנים לה גב

מאז פרוץ מלחמת חרבות ברזל נפצעו קשה כ-3,100 חיילים, עבורם הקרב עבר מהחזית הצבאית לחזית השיקום. בחזית הזו עומדות האימהות – נושאות את הכאב, הדאגה והמאבק היומיומי במסע הארוך והקשה לשיקום ילדיהן.

מתוך המצוקה המשותפת והיעדר המענים מצד הרשויות, נוסדה אמא לביאה – רשת תמיכה עוצמתית שמחזקת כבר מעל 450 אימהות וצומחת במהירות רבה. העמותה מעניקה ליווי רגשי, תמיכה קבוצתית, סיוע משפטי מול רשויות, סדנאות ורישורייטים תרפויטיים.

קמפיין גיוס המונים
15-17.9.25 | כ"ב-כ"ד אלול

**נותנים גב
לאמא שבחזית**

בשם ה' נעשה ונצליח!

יש חסד יש שנה טובה

שמחת חג במחירי יש חסד

יש חסד
תמיד תצאו בזול.

בני ברק • ירושלים • בית שמש • ביתר עילית • אשדוד • מודיעין עילית • אלעד • רכסים • טבריה • צפת • בארות יצחק • עפולה • קרית מלאכי

לכבוד פתיחת החנות

1-14.9.25

15%
הנחה
נוספת

כולל כפל מבצעים

חנות ענק חדשה במתחם בית ג. יפית

שדרות הדקלים 18, ראש העין 📞

בתוקף עד 14.9 | כפוף לתנאי המבצע | בלעדי לחברי
מועדון ומצטרפים חדשים | ההצטרפות למועדון חינם

HAZOREFIM

תשרי תשפ"ו, ספטמבר 2025

SINCE 1952

Brilliant & co.

יש למה לצפות
מתנות חג
בהצורפים

עד 30%
הנחה על
קולקציית חג

074-7809175 | ירושלים | בני ברק | תל אביב | חיפה | רעננה | נתב"ג | כפר דניאל

המבצע בתוקף בין התאריכים ל' באב-כ"ג בתשרי, 24.8-15.10.25 או עד גמר המלאי, המוקדם מביניהם. לחברי מועדון הצורפים או למצטרפים חדשים. המבצע אינו תקף על פריטי LEGACY. אין כפל מבצעים

מורים טובים רק מלמדים... המורנטורים של שאנן משנים את כללי המשחק!

מסלול רום למצטיינים

תוכנית הכשרה למנהיגות חינוכית
לבעלי נתונים מתאימים
(מלגת לימודים מלאה)

תואר שני

מקרא | חינוך
אנגלית | יעוץ חינוכי

תואר ראשון ותעודת הוראה

מתמטיקה | מקרא | תושב"ע | היסטוריה
אנגלית | הגיל הרך | חינוך בלתי פורמלי
חינוך מיוחד | חינוך יסודי

ההרשמה לתשפ"ו בעיצומה *8781

מעונות

אווירה משפחתית

מערך מלגות

קרבה לרכבת

מדרשה

**הזדמנות אחרונה
להתחיל תואר שני השנה!**

יום פתוח לתואר שני

במקצועות ההנדסה, הטכנולוגיה,
המד-טק והעיצוב

**מלגות מיוחדות לבעלי
נתוני קבלה גבוהים***

יום שלישי 16.9 • ב-ZOOM • החל מ-17:00

לפרטים נוספים היכנסו לאתר: www.hit.ac.il
*בכפוף לתנאים הרשומים באתר. ט.ל.ח.

התפקידים שגונבים לנו את האהבה

לפעמים התפקידים שאנחנו לובשים כדי לשרוד הם בדיוק אלו שחונקים אותנו. רק כשמוכנים לשחרר אותם, ניתן לגלות מי אנחנו באמת

מבינים שגם אמא שלך פעלה ממקום כואב. עכשיו יש לך את ההזדמנות לא רק לא להמשיך את הדפוס, אלא להתחיל את הריפוי.

"אני אף פעם לא חשבתי עליה כעל מישהי פצועה, אלא כמעין שופטת מלאה בביקורת", ענתה.

"החיים לא נועדו להיות בעיות שצריך לפתור אותן. החיים הם מסע. הנשמות שלכם נפגשו כדי לפתוח קומה חדשה. הפצעים שאתם מרגישים הם לא אויב אלא שערים.

כל פעם שאתם חוזרים לאותם ויכוחים או כאבים, זה לא עונש ואתם לא באמת תקועים בלופ. אתם בתוך תנועה ספירלית שבה אתם פוגשים את אותו המקום אבל כל פעם ממדרגה גבוהה יותר. כשאתם מתנגדים לזה, אתם לא מצליחים לעלות קומה, וזה מאוד מקשה על הריפוי.

"אז אני לא צריך להיות יותר 'המציל'?" שאל עמיחי.

"אתה צריך להיות מי שאתה באמת. עמיחי שמאפשר לזרם לעבור דרכו והופך להיות פשוט וטבעי יותר. לא עמיחי שנמצא בהצגה", הסברתי.

"ואולי גם אני יכולה לעזוב את התפקיד של השופטת ולראות אותך יותר, ולבדוק מה אתה באמת מרגיש", אמרה לו דנה בהבנה.

"וזה בדיוק כל היופי בשלושת השאלות, שעוקפות את הצורך לשלוט ופותרות מקום לענווה וחמלה.

בפעם הבאה שאתם מרגישים את הצמצום או הדריכות הזו, עיצרו.

שאלו את עצמכם: איזה תפקיד אני מחזיק עכשיו? ואז, מתוך מקום של חמלה וענווה תשאלו את עצמכם: מה הכי יועיל לי עכשיו?

תאפשרו לגוף שלכם להדריך אתכם מתוך קשיבות אמיתית אליו."

כל הפרטים שוונו למען שמירת הפרטיות

כזה, אתה רוב הזמן או לחוץ או מתגונן", דנה פנתה אליו בשקט.

"אם תעצרו רגע את כל הסיפורים וההסברים ופשוט תשאלו את עצמכם שלוש שאלות פשוטות..."

"אילו שאלות?" קטעה אותי דנה.

"מי האדם שיושב מולי?"

מה הוא מרגיש ממש עכשיו?

מה הכי יועיל לו?" עניתי.

"ואז?" שאלה דנה.

"תחשבו איך תיראה השיחה ביניכם?" שאלתי את שניהם.

"אני רואה אותך עייפה, מותשת", עמיחי פנה לדנה.

"אני רואה אותך לחוץ ותמיד מנסה להחזיק הכל. מה שיועיל לך עכשיו זה אולי פשוט לדעת שאני איתך גם אם אתה לא מחזיק את כל העולם", פנתה אליו דנה עם עיניים דומעות.

השקט שהיה בחלל החדר היה שקט של ריפוי.

"דנה, מה התפקיד שלך?" פניתי לדנה.

"המבקרת. זו שתמיד יודעת הכי טוב. אמא שלי הייתה כל הזמן על המשמר, מתקנת ומתלוננת, וכנראה שירשתי את זה ממנה", צחקקה דנה בעצב.

"כאב לא נעלם, אלא עובר מדור לדור, וכשאנחנו מתבוננים בו בחמלה אנחנו

"אני לא מבין; אני כל הזמן עושה דברים בשביל דנה, בשביל הילדים, בשביל כולם – אבל במקום שיעריכו וארגיש שאני יכול להתרווח בנחת, אני פשוט נחנק", אמר עמיחי.

"נחנק?" שאלתי.

"לא משנה מה אני אעשה, זה אף פעם לא מספיק", ענה.

דנה חייכה חיוך עייף.

"אתה באמת עושה עבורי המון, אבל זה מרגיש שאתה עושה כדי להוכיח שאתה בסדר ולא באמת עבורי", הגיבה לו דנה.

"עמיחי, כשאתה אומר שלא משנה מה תעשה – אף פעם זה לא מספיק, איך זה מרגיש בגוף שלך ממש עכשיו?" שאלתי את עמיחי.

עמיחי עצם עיניים.

"זה גורם לי להרגיש כבדות, לחץ בחזה. כאילו אני לובש חליפה צרה ומהודקת מדי", ענה.

"ומה החליפה הזו מסמלת?" שאלתי.

"החליפה הזאת? תפקיד שנכנסתי אליו כמציל".

"ואז?" שאלתי.

"אם אני לא בתפקיד הזה ואני לא זה שמחזיק את כולם, אז מי אני בכלל?" אמר עמיחי.

"עמיחי, כשאתה נכנס לתפקיד המציל והגוף מתכווץ, זה סימן שאתה נאחז חזק בזהות שמגבילה אותך. מתחת לכל זה, יש משהו אחר – יש זרם של חיים שרוצה לעבור דרכך", הסברתי.

"לעבור דרכי?" שאל עמיחי.

"לא כמציל, אלא כעמיחי", עניתי.

"אני לא בטוח שאני מבין", אמר מבולבל.

"אנחנו רגילים לחשוב בדרך בינארית: נכון / לא נכון, טוב / רע. אבל הגוף שלך הוא מצפן מסוג אחר, שמספר מתי אתה נאחז בנסיגות שליטה ומתי אתה פתוח לריפוי. כשאתה פתוח – יש זרימה, שמחה וביטחון."

"אני כמעט ולא מכירה אותך במצב

ניתן לעקוב אחר הטורים בערוץ הוואטסאפ של חנה דיין

HUGGIES® אחאן ראשונה

גל אורן לונדון BS

השירות
ניתן ללא
עלות

נולד בייבי ראשון? מזל טוב! נולדה גם אמא חדשה

אחות מוסמכת מטעם *wonder*
תגיע אלייך עד הבית
לשעה של ליווי ותמיכה

ואולי אחות לילה תשמור לך על הבייבי לילה שלם
כדי שתוכלי לישון ולצבור כוחות

השאירי פרטים
בטלמסר

3973*

HUGGIES®
We got you, baby

*הפעילות עבור הורים לילד/ה ראשון/ה, בחודש הראשון לאחר
הלידה. הפעילות מתקיימת בין התאריכים ד' אלול 28.8.2025 ועד
ו' תשרי 28.9.2025 או עד גמר מלאי, בכפוף לתקנון.

ידידיה מאיר
yedidyameir@gmail.com

ישיבת חומש תחילה

בין נערי הגבעות לנערי המגבעות, מסקנות מביקור בצפון השומרון

לנהל את כל המאבקים התקשורתיים היומיומיים מתוך מבט של נצח. מתוך הבנת הסיפור הגדול.

זאת ועוד, הדברים המחזקים של הרב אלישמע כהן רלוונטיים לא רק לאנשי תקשורת, אלא לכל אחד מאיתנו בתקופה ההיסטורית שבה אנחנו נמצאים. יש המון זירות ואסור להתבלבל. מצאתי את עצמי אפילו מצטט את דבריו בלהט, מילה במילה, לראש ישיבה חרדית, גדולה מאוד וחשובה מאוד (מי אמר סינדרום חומש ולא קיבל?). אמרתי לו בחיך שאולי כדאי להביא את הרב אלישמע כהן לשיחת מוטיבציה בישיבה שלהם. הרי המאבקים פה משתנים. פעם נערי הגבעות והחזות, אלה עם הגזמנות, היו אויבי העם (במובנים מסוימים, אפילו אויבי המגזר), והיום תלמידי הישיבות הם אויבי העם. מה לא אומרים עליהם? פרויטים, משתמטים, מנצלים את המדינה, מנותקים מעם ישראל, מנותקים מהמציאות.

לי כל הגל האנטי-חרדי הזה כל כך מזכיר את תקופת הגירוש הנוראה. השבוע פורסם ב'הארץ' מאמר שכותרתו "שנאת חרדים כחזון מאחד". לפני 20 שנה, שנאת מתיישבי גוש קטיף הייתה החזון המאוחד. יאיר לפיד אמר שמפנים אותם סתם, רק כדי ללמד אותם לקח. התקשורת הסיתה נגדם יומם ולילה. אין עלילה תקשורתית שלא הודבקה להם, אין שקר שלא הודהד באולפנים. וזה לא פשוט. בסוף, לא כיף להיות לא פופולרי, להיות אויב הציבור. צריך אורך רוח, צריך להתחזק באידאולוגיה שלך, צריך לא להיבהל.

זה לא רק שהמדינה רודפת אותך והופכת אותך ללא חוקי, אלא שאפשר להגיד עליך כל דבר רע: אתה אלים, מסוכן, פוגע בביטחון המדינה וגם סוחט את כספיה. אתה פשוט אורח לא לגיטימי. ואתה אשם בכל רע: בגללך נהרגים חיילים והחברים שלהם צריכים לחול בחול ולחפש חלקי גופות בציר פילדלפי (זוכרים את הטענה הזאת על מתיישבי גוש קטיף, ערב הגירוש?).

האמת, שעכשיו כשאני חושב על זה, השנאה למתנחלים הייתה גדולה יותר. מי ייתן לי מתנחל ואשכנו כאמנון אברמוביץ'. ומה שמדהים הוא שההסתה הזאת לא באמת נעלמה. היא נמשכת גם בימים אלה, כשבני הציונות הדתית מחרפים את נפשם בשדה הקרב. "אוכלי מוות" קוראים להם. ובכלל, הרי לא אכפת להם מהחטופים, הם ערלי לב.

אבל רוב העם התפכח. רוב העם מעריך את התרומה המכרעת של המתיישבים לביטחון מדינת ישראל. ואני מאמין, או לפחות מקווה, שכמו במקרה של נערי הגבעות, כך גם ביחס לנערי המגבעות: יבוא יום שרבים יסתכלו במבוכה על התקופה שבה כל התסכול מההנהגה הצבאית המדשדשת, מהתמשכות המבצע בעזה, משחיקת כוחות המילואים, ממספר הנופלים הרב - הכול "תועל" לשנאת חרדים. ולא, אני לא חושב שאין מה לתקן ואין מקום לדיון. בהחלט יש. אבל מי בכלל מנהל פה דיון? ממש יחידי סגולה (זאת ההזדמנות להמליץ בחום על שיחת העומק "מאחורי הקרע החרדי בין הציונות הדתית לחרדים" של זיו מאור בפודקסט המצוין "כור ההיתוך" של שניאור ובר).

ועד אז, הייתי שמח שכולנו נקבל חיוזק מהדברים של ראש ישיבת חומש, ממבט העומק על המציאות הישראלית. מבט לא שטחי, לא תקשורתי. לטווח הארוך יש כאן התעוררות של תשובה בעם ישראל. איך הוא אמר? "יש כאן נקודה מאוד מאוד יסודית". כל הקמפיינים והסחות הדעת לא יעזרו. רוח חדשה מנשבת בעם ישראל. והרוח הזאת מתחילה מבית המדרש. ורק משם יתחיל התיקון האמיתי. כי אם הגבורה המופלאה בשדה הקרב מנותקת מהתורה, ואפילו נלחמת בלומדי התורה, אז זה שוב ייגמר חלילה בחורבן יישובים ובבתי כנסת נשרפים.

הרי תראו מה קרה לאריק שרון. הוא היה יותר ימני מכולנו, אבל זה פשוט לא מחזיק לאורך זמן. תראו מה קורה בימים אלה לאהוד ברק, לעמי אילון, לעמירם לוין, לבוגי יעלון, ליאיר גולן (הוא חושב שהוא מזהה תהליכים ולא מבין שהוא התהליך). לרשימה ארוכה ומרשימה מאוד של מחרפי נפש שהופכים לנו מול העיניים למחורפני נפש. לכן לא רציתי לנער מהנעליים את האבק מהשביל שמוביל לישיבה של חומש. כדי לזכור. ●

כבר קלטת שהם רציניים, שאלתי אותו. והוא אמר: הם לא מזהים אותנו...

כשיצאנו מבית המדרש, ראש הישיבה הרב אלישמע כהן ביקש לומר לחברי הפאנל כמה מילים לפני שנתחיל את התוכנית המיוחדת: "התאריך היום הוא ח' באלול. היום לפני 20 שנה הרסו את בתי הכנסת בגוש קטיף. היום ממש. ולהיות כאן ולעשות תיקון ותשובה, זה דבר מיוחד מאוד. צריך לפרסם את זה ולעשות לזה הפצה גדולה בכל העם, זה דבר מאוד מאוד גדול. אבל כאן יש נקודה מאוד מאוד יסודית: התשובה של המקום הזה היא לא רק שגרות כאן 15 משפחות. זה לא רק שהיו בתים - וחזרו בתים. לא. מה שמנשב פה היום בחומש זה רוח חדשה. עם ישראל חוזר לזהות שלו. ואני אומר במובן הזה שיש לנו שותפות, לכם ולישיבת חומש. איזה דבר גדול אתם עושים. אתם מחזירים את הרוח הגדולה הזאת לעם ישראל, כל אחד בתפקיד שלו. אנחנו בתוך בית המדרש עושים את זה חזק מאוד עם הרבה הרבה כוח רציני מאוד של לימוד, ומתוך זה אני רוצה לתת לכם כוח להמשיך את הרוח הזאת. עם ישראל צריך, זו התשובה שלו, לחזור למה הוא ומי הוא. ובעזרת ה' בשידור הערב תעשו את זה מתוך המקום הזה, חומש. המקום הזה נותן רוח של תשובה לעם ישראל כולו!".

אילו דיבורים. איזו תודעה היסטורית. בעצם למה שהוא לא ידבר איתנו לפני כל תוכנית? וגם בהפסקת הפרסומות? לא יודע כמה גיא מרוז יתחבר, אבל לי זה הוסיף המון. צריך

במעבר חד מבני התורה, אלה שזכו לשבת בבית המדרש, בחומש או בכל מקום אחר בעולם, לאלה שנאבקים על קביעת עיתים לתורה. קודם כול, ברכות למסיימי מסכת הוריות בדף היומי. לאלו שהצליחו לעמוד בכבוד באתגר 13 הימים. וגם: כל הכבוד וחזקת גדול למי שניסה ולא הצליח. לא נורא. אני מבין אתכם. למה? קודם כול, כי מי שלא מצליח להתמיד, מי שאין לו משמעות עצמית, קרוב ללבי הרבה יותר מאלה שכן. אחים אנחנו. וחץ מזה, מסכת הוריות אומנם קצרה במספר הדפים שלה, אבל איזה אורך כל דף... אז אתם לא כאלה לוחרים. הפסדתם בכבוד.

עכשיו הגענו למסכת זבחים, שמתחילה ביום שלישי השבוע. מסכת לא קלה שמתחילה סדר לא קל, סדר קודשים, שעוסק בענייני המקדש והקורבנות. אבל מי אמר שהכול בחיים צריך להיות קל? נכון, להתחיל ללמוד את הדף היומי דווקא במסכת זבחים זה באמת לחובבי האקסטרים, ואותם אולי הייתי שולח ישר לישיבת חומש. אבל בכל זאת, אני מרשה לעצמי להביא כאן את דבריו המרגשים של החפץ חיים. בסוף ימינו הוא עודד מאוד את לימוד סדר קודשים והלכות בית המקדש, בהסבירו שכבר רואים את כל הסימנים שחז"ל נתנו לימות המשיח, אז מוכרחים להתכונן לבניין בית המקדש. שלא ניתפס לא מוכנים. ואיך מתכוננים לבניין בית המקדש? בספלי על הר הבית? חלילה. ככה פוגעים במוורא המקדש. ההכנות לבניין בית המקדש הן באמצעות לימוד ענייני המקדש.

יותר מזה, מחדש החפץ חיים, זה גם מה שיקדם את הגאולה השלמה. זה ממש יוסיף תוקף לתפילות שלנו לגאולה. ומי בימים אלה לא מצפה לגאולה? שימו לב לדברים שהוא כותב בהקדמה לספרו 'ליקוטי הלכות' על סדר קודשים: "ונוכל לקוות לה' הטוב שעל ידי זה ממילא יתרבה בהמשך הזמן ידיעה גדולה לישראל בענייני העבודה הקדושה. ואז נוכל לדרוש בטח מה' יתברך שייביא לנו משיח צדקנו ויבנה לנו בית הבחירה, כי אנו מצידנו מוכנים לכל ענייני העבודה. וכשיראה ה' יתברך שישראל עמו מכינים עצמן לדעת דיני העבודה בכל הלכותיה ועומדים ומצפים מתי יגיע דבר זה למעשה - בוודאי יחיש לגאלנו ויבנה לנו בית תפארתנו. כי מכיוון שאנחנו עשינו את שלנו, הוא בוודאי יעשה את שלו".

הבנתם? ככה זה עובד. אנחנו נעשה את שלנו והוא יעשה את שלו. לא רק בביטול חוק ההתנתקות כנסת ובבניין חומש, אלא גם בבניין בית המקדש. ומוסיף החפץ חיים: "היפלא מה' דבר? וישבו אלינו ברחמים ונוכה לראות בנחמת ציון וירושלים, במהרה בימינו אמן".

ואגב, אתם יודעים כמה נזכרתי הרגע? השבוע, בדיוק ביום שבו מתחילים את מסכת זבחים, יחול ערב האירצייט של החפץ חיים. זכותו תגן עלינו ועל כל חובבי האקסטרים שיצטרפו השבוע למרתון דווקא במקטע המאתגר שלו.

מישהו אמר לי השבוע שנראה לו שלקיתי ב"סינדרום חומש". הוא שם לב שמאז הביקור שלי שם, לפני כשבוע וחצי, אני לא מפסיק לדבר על חומש ועל דברים ששמעתי במקום.

האמת שהוא צודק. הוא אפילו לא יודע כמה. ביום שאחרי הביקור לא רציתי לנקות מהנעליים שלי את האבק שהצטבר עליהן בשבילי חומש. באמת. הביקור שם היה מרומם נפש. סגירה מעודדת לכל השבועות הקשים של ציון 20 שנה לגירוש מגוש קטיף, עם כל קטעי הווידאו שצפו ועלו שוב, ואיתם הכאב והתסכול והזעם - כשהם מוכפלים ומועצמים נוכח מראות ה' באוקטובר, ההמשך הישיר שלהם.

תזכורת היסטורית קצרה לבני 20 ומטה: כחלק מתוכנית ההתנתקות החליט אריאל שרון לעקור בנוסף ליישובי גוש קטיף ברצועת עזה גם כמה יישובים בצפון השומרון. למה? עד היום לא ברור בדיוק. זו הייתה מעין רצועת בונוס. הרוס 23 יישובים בגוש קטיף - קבל 4 חנים בצפון השומרון. וכך, אחרי שישראל סיימה למחוק את גוש קטיף, עברו כוחות הצבא למשימה הבאה: הריסת יישובי צפון השומרון, גנים, כדים, שא'נור וחומש. ובניגוד לפינוי בגוש קטיף, בחומש לא נתקלו כוחות ההרס של אריאל שרון בעיקר בחיבוקים ובדמעות. תפילה לעני כי יתבצר.

ועוד הבדל בין שני האזורים: בעוד גוש קטיף נמסר במלואו לרשות הפלשתינית (שדי מהר הוחלפה בחמאס), הריבונות של צפון השומרון נשארה בידי ישראל, אבל נאסר על ישראלים לשהות במקום. אחרי 17 וחצי שנים של מאבקים בלתי נלאים, הפגנות, עליות, מעצרים, בג"צים, ובמקביל מהלכים פוליטיים של אנשי מטה 'חומש תחילה', שינתה מדינת ישראל את חוק ההתנתקות, ומאז ישיבת חומש המתחדשת חזרה לפעול במקום באופן חוקי ורשמי וסביבה היישוב. וכאן אנחנו מגיעים לרוממות הנפש: לפני כשבועיים, בא' באלול, נפתח זמן אלול בישיבה עם מספר שיא (לעת עתה) של כ-50 בחורים. ימים ספורים אחר כך, באחד בספטמבר, נפתח ביישוב גן ילדים.

אני זוכר את ההתרגשות הגדולה של הלילה ההוא, ליתר דיוק את הלפנות בוקר ההוא, בכ"ח באדר תשפ"ג, שבו התחילו לזרום מהכנסת התייעודים מההצבעה על ביטול חוק ההתנתקות. אני זוכר את מחיאות הכפיים ביציע, את הדמעות, את הריקודים ברחבה שלפני הכנסת. אני זוכר את הנוכחות של בני משפחותיהם של קדושי חומש ביציע: אלמנתו וילדיו של עידו זולדן הי"ד, הוריו של יהודה דימנטמן הי"ד והוריו של שולי הר"מלך הי"ד (וכמובן אלמנתו, ח"כ לימור סון סון-הר"מלך שהיתה ממובילי המהלך בכנסת).

ראש מועצת שומרון, יוסי דגן, ממגורשי חומש בעצמו, אמר: "אנחנו נאבקנו כולנו בשם כל עם ישראל לתקן את הפשע הזה של המאיסה בארץ ישראל... אנחנו מסתכלים כאן כלפי שמיים ואומרים לקב"ה: אנחנו עשינו את שלנו, אנחנו מחזירים הערב את הכבוד שלך לארץ ישראל, ואתה תחזיר את הכבוד של העם שלך כאן בהגשמה של הייעוד המלא... אנחנו מתקדמים הלילה שלב משמעותי אחרי 17 וחצי שנים של מאבק. בכפר עציון לקח 19 שנה ואנחנו אחרי 17 וחצי שנים מתחילים את החזרה, עד לבניית היישובים מחדש ותיקון העוול".

טוב, את כל מה שתואר כאן ידעתי גם בלי לבקר במקום. אבל כשהגעתי לחומש ביחד עם חברי פאנל 'הפטריוטים' לתוכנית מיוחדת ששודרה למרגלות מגדל המים המפורסם, הקשבתי באופן ישיר ובלתי מתוכנן לדרך שבה עקורי חומש מספרים את הסיפור. לנרטיב שלהם, כמו שאומרים היום.

לפני הכול, המקום הראשון בישוב המתחדש שאליו הם לקחו אותנו, היה בית המדרש של ישיבת חומש. חומש תחילה? ישיבת חומש תחילה! עשרות תלמידים היו שקועים בפרק ראשון של מסכת בבא מציעא. יותם זמרי התרשם מייד מהרצינות של התלמידים. איך

עמותה למניעת
התבוללות
בקרב יהודים

יד לאחים מטה
הסברה

רגע לפני התחדשות,
כשכולנו מחפשים תשובה,
יש מי שחוותה "ימים נוראים"
ומצאה את הדרך חזרה...

כשהלב מבקש תשובה

דו"ח

ההתחלה הוורודה והמבטיחה,
הניתוק מהסביבה ומהמשפחה,
האיומים והפחד המשתק -
ועד לשיבה הביתה
הרצאה שמעניקה זווית
מבט אחרת והמון כוח!

**מפגש אישי עם צעירה
שנחלצה מקשר מסוכן
ומביאה אל הקהל
את הסיפור שלה:**

להזמנת הרצאה: צופיה 053-3479274

יאיר יעקבי
jacobi.y@gmail.com

מטאטא, תפילה ומלחמה

בשכונה שלנו יש צבוע. ולא, אני לא מדבר על מר דוקן השכן, הוא דווקא פיו וליבו שווים לגמרי ולמען האמת לא היה מזיק אם היה מדי פעם שומר לעצמו כמה דעות. יש לנו צבוע אמיתי בשכונה. החיה ממש. אם אתם לא יודעים מה זה צבוע, נסו לדמיין כלב גדול מאוד ואז תגדילו עוד. מזה זמן שאנשים שולחים בקבוצה השכונתית תיעוד וידאו כזה או אחר של הצבוע השכונתי מסתובב ברחובות השכונה בלילה, מלקט בפחים ורועה בשושנים. כמוכן שמדובר בעניין שמעורר לחץ בואכה היסטוריה. לכן כדי להוריד את מפלס הלחץ יש מישהו בשכונה שמקפיד באופן קבוע לכתוב בקבוצה ש"המועצה תטפל במפגע הזה" ואז כל חברי הקבוצה צוחקים צחוק בריא ומשחרר. על כל פנים, גיגול מהיר מראה שהצבוע הארץ-ישראלי לא תוקפני כל עוד עוזבים אותו לנפשו. אבל זה לא באמת מרגיע אף אחד. הרי הצבוע הוא בעצמו צבוע, אז לך תאמין למה שהוא מספר על עצמו בוויקיפדיה.

באשר לי, כבוגר מלך האריות הנחתי שצבועים בסופו של יום הם לא יותר מסיידקים מופרע של הטורפים האמיתיים, אבל לא כאלו שיכולים לסחוב על גבם עלילה שלמה.

אז הדרכתי את הילדים שלי שאם הם נתקלים בלילה בצבוע שלנו אז שיתרחקו ממנו בצעדים מהירים, אבל לא בריצה שעלולה למשוך את תשומת ליבו יתר על המידה.

בקיצור הייתי קול. עד השבת האחרונה. מה שהיה זה ששני הבנים שלי יצאו אחרי ארוחת שבת לפגוש חברים. חצי שעה אחרי כן נכנס הבן השני שלי הביתה כשהוא מתנשף ומזיע. מתברר שהצבוע חלף ממש לידו וליד חבריו. כששאלתי מה הוא עשה, אז הוא אמר שהוא "דפק ספרינט", שזה מאוד אינסטינקטיבי אבל בדיוק הפך ההוראות שלי. הבן הגדול עוד היה בחוץ, אז שמתי נפשי בכפי וכמו גבר שצריך להוכיח שהוא גבר יצאתי אל רחובות הג'ונגל שהוא שכונתנו כדי למצוא את בני בכורי ולהשיבו הביתה בבטחה.

אל המפגש האפשרי עם הצבוע התכוננתי כמו יעקב אבינו, בשלוש דרכים: מלחמה, תפילה ועוד תפילה. דורון לא היה רלוונטי. יצאתי מהבית עם מטאטא למלחמה המדוברת והלכתי לחפש את הבן שלי. ברחוב שלנו פגשנו ילדים מפוחדים שפגשו את הצבוע פנים אל פנים.

"לא כדאי לך ללכת בהמשך הרחוב, הצבוע שם", הם הזהירו אותי.

"זה בסדר, אני יכול להגן על עצמי", הרגעתי אותם.

"אתה? לא הייתי נותן לך להגן על כוס חלב", זרק לי מר דוקן שבדיוק יצא לראות על מה המהומה. כאמור, היה עדיף שישמור כמה דעות לעצמו.

המשכתי ללכת בעקבות הצבוע. לקראת הרחוב הבא פגשתי קבוצה של בנות מפוחדות שרצו ללכת הביתה אבל חששו להיתקל בו.

"בואו אני אלווה אתכן, הכול בסדר", אמרתי בביטחון מזויף מאוד מאוד, "הצבוע מפחד מאיתנו הרבה יותר משאנחנו מפחדים ממנו".

"אבל אני מפחדת בטירוף", אמרה הבת של שטיינמץ. "טוב, אז אולי ממך ספציפית הוא מפחד פחות", אמרתי לה בכנות והמשכנו ללכת.

"מה אתה עושה עם המטאטא הזה באמצע הרחוב?" שאלה גברת אהרונוב כשראתה אותי מלווה את הקבוצה. "זכות גדולה לטאטא את רחובות ארצנו", זרקתי לה, "אבותינו יכלו רק לדמיין זכות כזאת". מה נגיד, מר דוקן גמר לי על הביטחון.

אחרי שסיימתי לפזר את הבנות בביתן המשכתי לבית של חברו הטוב של הבן שלי מתוך הנחה ששם אמצא אותו. ובכן את הבן שלי לא מצאתי שם. את הצבוע, לעומת זאת, פגשתי גם פגשתי.

בסוף רחוב הדולב, בכיכר. אני והצבוע. זה היה כמו להסתכל במראה, אם במקום מראה היה צבוע. הוא היה גדול ובעל פרווה מפוספסת. ויותר משהיה גדול, הוא היה עוד יותר גדול. עד כדי כך. במרחק חמישה מטרים ממני ראיתי אותו, מלקט משהו מתוך אזור הגזם וגורר אותו לכיוון הכיכר. הוא הביט בי, אני הבטתי בו. לרגע שקלתי להעמיד פנים שאני מת אבל אז נזכרתי שבויקיפדיה כתוב שצבועים הם דווקא בעניין של פגרים. אז החלטתי שאני צריך להיראות הכי חי שאני יכול. התחלתי לטאטא במרץ תוך שאני מנופף את ארבע גפיי בהיסטריה ושר בקולי קולות "חי, חי, חי, כן אני עוד חי". הצבוע אכן התרשם שאני חי בואכה טיפוס שפדיחה להיראות איתו בציבור, והתחיל לעשות את דרכו הרחק ממני ובמעלה ההר שבסוף הרחוב.

נשמתי לרווחה. שריתי עם צבועים ויכולתי להם. פניתי לחזור הביתה תוך שאני מרגיע את תושבי השכונה - הנסתי את המפגע ממחוזותינו. למחרת בתפילה שאל אותי מר דוקן מה היה עם הצבוע. סיפרתי לו שפגשתי אותו פנים אל פנים ושרדתי כדי לספר.

"כל הכבוד יעקבי", הוא אמר בנימה רצינית, "בחור אמיץ אתה".

אז אולי הוא בכל זאת קצת צבוע. ●

הוא היה גדול ובעל פרווה מפוספסת. ויותר משהיה גדול, הוא היה עוד יותר גדול. עד כדי כך. במרחק חמישה מטרים ממני ראיתי אותו, מלקט משהו מתוך אזור הגזם וגורר אותו לכיוון הכיכר. הוא הביט בי, אני הבטתי בו. לרגע שקלתי להעמיד פנים שאני מת, אבל אז נזכרתי שבויקיפדיה כתוב שצבועים הם דווקא בעניין של פגרים

בפזמון של "עוף גוזל" חורזים את המילה "שמיים" במילה "שמיים" ואת המילה "לך" במילה "לך" וכולנו סבבה עם זה יאללה קלאסיקה ישראלית תעמס מדינה משוגעת

מה זה אומר עליי שראיתי את הירח האדום השבוע והתבאסתי שלא היה ירוט?

כל יום שלישי אני נוסע לעבוד במשרד ואשתי נשארת בבית ואז לפני שאני הולך אני צועק לה "אני נועל אותך" כדי שהיא תדע שאני נועל אבל היא תמיד עונה "גם אני אוהבת אותך" כי זה מה שהיא חושבת שאמרתי ואני אף פעם לא מתקן אותה את האישיה המסכנה הזאת שחושבת שאני אוהב אותה כשלמעשה אני רק נועל אותה

הבוקר החלטתי שאני מעביר בספוטיפיי כל שיר של אומן שחשוד באנטישמיות מפה לשם האזנתי כל הדרך לדף היומי מסכת עבודה זרה דף מ"ט מועבר על ידי הרב מוטי בוכריס תומך לחימה שזה לא אידיאלי אבל ירד לו פרופיל על אובר מוטיבציה וקילה אז החלקתי לו את זה

SPLENDID

אָפּא, אַתָּה לא מִתְגַּעְגַּע לַחֲפֹשׁ הַגָּדוֹל?
כַּשְׁתַּגְדֵּל, תִּבִּין

בראש סרוג BORO

חדש!
ספּלנדיד חלב מקורמל
במילוי קרם קרמל עם שברי אגוזי לוז
וקרם בטעם פיסטוק עם שברי שקדים

דביר שרייבר
dvirbe7@gmail.com

הדבש והעוקץ

למה בארץ זבת חלב ודבש כל כך קשה להשיג דבש וחלב לקראת החגים? מאותה סיבה שלכני פסח יש מחסור בביצים, וכל השנה בשכל ישר

מגדלי הצאן, מועצת מגדלי הבקר, מועצת הצמחים (רק תדמינו איזו קטסטרופה תהיה פה אם מישהו יחליט פתאום לגדל בוטנים על דעת עצמו), מועצת הפירות, מועצת הירקות, מועצת המים (אסור שיהיו יותר מדי מים, זה מביא שיטפונות), מועצת הפלחה, מועצת הפרחים, מועצת הכותנה ומועצת הדגים, כדי שכל אורח ילמד להכניס את הראש מתחת למים ולשתוק, לפני שהממשלה תעשה ממנו גפילטע.

במשך 30 שנה הכול תקתק כמו שעון שוויצרי מתוצרת ישראל, וזרם כמו חלב עם דבש שעמוד יותר מדי בשמש. הממשלה הקפידה על מחירים מפוקחים, לקוחות מקופחים ומנהיגים לא מפוכחים, וגם הטילה מס כבד על נסיעות לחו"ל מחשש שהנתינים יצאו אל העולם הגדול ויגלו שאפשר גם אחרת. כמובן, ההסדר לא חל על עסקני הממשלה והמועצות למיניהן, על מנת שיוכלו להמשיך לנסוע לכנסים הבין לאומיים ולטעום מהמרידות של ארצות הגולה הדוויה כי כמה אפשר חלב ודבש, לא בריא כל המתוק הזה.

מכסים כן, מכסות לא

אבל אחרי 30 שנה קרה דבר נורא: הסוציאליסטים הפסידו בבחירות, לשלטון עלתה מפלגה שדגלה בשוק חופשי ועסקני המועצות נכנסו להיסטריה, כי ממשלות ליברליות נוהגות לעודד יזמות וצמיחה וזה צעד הרסני לכלכלה. זאת אומרת לכלכלה הביתית שלהם. אבל עד מהרה התברר שהחששות לא היו מוצדקים. כלומר הכלכלה באמת נהרסה, אבל לא בגלל הקפיטליזם אלא בגלל שממשלת הליכוד לא יישמה אותו.

אנשי המועצות הפנימו את הסכנה. "מה יהיה אם יום אחד תעלה פה ממשלה שתנסה להפוך את ישראל לשוק נורמלי?" שאלו החקלאים, שחלקם כבר לא היו כל כך חקלאים, יותר בעלי מכסות שהשכירו אותן לחקלאים אמיתיים תמורת רווחים נאים, "מה נעשה אז? נבכה על חלב שנשפך?"

חלב על הזמן, אמרו המועצתיים והחליטו לפעול. הם התפקדו לכל המפלגות האפשריות, הפעילו לחצים, ניצלו קשרים, ודאגו לכך שבכל מפלגה יהיה לפחות חבר נכנס אחד שיעשה לפוליטיקה את מה שהם עושים לכלכלה: יכופף אותה לטובת המכסות השמנמנות, כדי שאף אחד לא יעלה בדעתו להזיז להם את הגבינה שבפיקוד.

בכל פעם ששר כלשהו מנסה לפתוח את השוק, או כשאיוז חבר נכנסת נמרץ מדי מעלה הצעת חוק שמבקשת לבטל את החוק המנדטורי משנת ה'תרפ"ו לגבי האיסור לקרוא לבת שלך דבורה או להתקין דוושה ללא תיאום עם מועצת הדבש, מיד מתייצב מולו נציג ברית המועצות ומאיים לחסל את הקריירה הפוליטית שלו ולהפיל את הקואליציה לאלתר. מאחוריו מתייצבת חזית רחבה של חברי כנסת שלפני הבחירות הבטיחו לפעול להורדת יוקר המחיה, אבל אחרי שקיבלו את קולות הציבור הרחב הם עוברים לעסוק באינטרסים צרים. הם יודעים טוב מאוד באיזה צד של הלחם מרוחה החמאה, שגם היא נעלמת מדי פעם מהמדפסים בסופר כדי להבהיר לציבור מי באמת שולט במדינה.

עם הח"כים של המועצות אפשר לסגור אחלה דילים, הם גמישים בסך הכול. מבחינתם תעשו מה שאתם רוצים - תכבשו את עזה או תיכנעו לחמאס, תספחו את יהודה ושומרון או תקימו מדינה פלשתינית, תגייסו את החרדים או שתיתנו להם פטור נצחי - רק אל תגעו להם במכסות. רוצים להוריד מחירים? בבקשה, תבטלו מכסים. על מכוניות, תמרוקים, משחת שיניים, על מה שאתם רוצים - רק לא על חלב, דבש, פירות, ירקות, ביצים ומכשירי חשמל שקרובי המשפחה שלהם מייבאים לארץ. על מכסים אפשר לדבר. על מכסות ממש לא.

הבטיחו לנו ארץ זבת חלב ודבש, אבל לא הבטיחו זמינות על המדפים. מי שזה מעצבן אותו מוזמן לעתור לבג"ץ. אבל קחו בחשבון שנושא המזון לא מעניין את השופטים, אלא אם אתם נוח'בות. ●

אתה לא תקרא לבת שלך דבורה בלי לתאם עם מועצת הדבש. אילוסטרציה

הממשלה אימצה את מכסות הייצור, פיקחה על המחירים והכריזה מלחמת חורמה על האויבת הגדולה של הכלכלה, הלוא היא היוזמה הפרטית המכוורת. "זוהי ארץ זבת חלב ודבש", ציטטו קברניטי המדינה מפרשת השבוע, "אי אפשר שכל אחד יעשה פה מה שהוא רוצה, רק אנחנו מוסמכים לחלוב את האזרח"

אם גם אתם שואלים את עצמכם למה שוב יש מחסור בחלב לפני החגים, התשובה היא לא שהפרות נסעו באוגוסט לחופשה שנתית בשוויץ. כלומר, אולי הזמינו אותן לאיזה כנס בין לאומי בז'נבה לצורך החלפת דעות עם פרות הולנדיות מלומדות (אם המוני אקדמאים מטיילים בעולם באמתלה של כל מיני כנסים מיותרים, למה שפרה לא תתאוורר מדי פעם בחו"ל? מה היא, עוז?). אבל לא בגלל זה אין חלב. הסיבה היא, תאמינו או לא, פרשת השבוע.

הכול התחיל לפני המון שנים בערך בצריף הסתדרותי קטן אי שם על גדות הירקון, שאליו התקבצו נציגי ההתיישבות העובדת - כלומר אלה שלא הצליחו למצוא סידור עבודה בכנס הסוציאליסטי התורן באירופה - כדי להרים כוסית לקראת השנה החדשה, ולדון בהתפתחויות האחרונות בתחום החקלאות העברית ובסיכוי להשתבץ לכנס החקלאי השנתי שייערך בפסגת הרי האלפים בעיצומה של עונת הסקי.

"חברים", פתח יושב ראש האספה בחגיגות, "אני שמח לבשר שהייתה לנו שנה טובה ופורייה באדמת ארצנו, המוציאה את פירותיה בעין יפה ובשפע".

האיכרים הנרגשים הגיבו במחאות כפיים סוערות, ואחד מהם קם ממקום מושבו והודיע: "הרי זה ממש כפי שכתוב בפרשת השבוע - 'ויתן לנו את הארץ הזאת, ארץ זבת חלב ודבש'!"

"אני מבקש, חבר, בלי הדתה", העיר לו קיבוצניק משופם.

"מה זה הדתה?"

"לא יודע, משהו שימצאו בעוד המון שנים בערך".

"אם כבר מדברים על העתיד", אמר היו"ר, "מחובתנו לשאול את עצמנו - כרגע יש מעט משקים חקלאיים בארץ, כולנו מאוגדים ומצליחים יפה, אבל מה יהיה הלאה? מה נעשה אם עוד יהודים יעלו ארצה?"

"למה שהם יעשו את זה?" תהתה איכרה מהשורה הראשונה.

"אולי השליחים של הסוכנות יצליחו לשכנע אותם".

"בינתיים נראה שדווקא הם הצליחו לשכנע את השליחים להישאר שם".

"ואם שוב ירדפו יהודים בגולה?" הקשה היו"ר, "הם יבואו לכאן בהמוניהם, יבנו משקים חקלאיים משלהם... זה מסוכן, זה עוד עלול לעודד תחרות".

"מה נעשה?" רעדו הנוכחים לנוכח המחשבה המצמיתה.

"נבקע מכסות", הציע היו"ר, "ככה אף חקלאי לא יוכל לייצר יותר משנרשה לו, ההיצע יהיה נמוך והמחיר גבוה".

שוב הרעידו מחיאות כפיים סוערות את הצריף הרעוע, שהיה בסך הכול מטאפורה למשק הישראלי המתהווה. "רגע", שאל מישו, "מה נגיד להם אם הם ידרשו עוד מכסות, או יותר גרוע - שוק חופשי?"

"את המשפט שמלווה את הציונות מראשית דרכה", חייך היו"ר, "אם תרצו - אין. זו אגדה".

המחיר מפוקח, הלקוח מקופח

השנים חלפו, הבריטים עזבו את הארץ, והמוני יהודים אכן נהרו אל המדינה הצעירה כדי לבנות ולהיבנות בה באמצעות פרוטקציה במקומות הנכונים. הממשלה אימצה את מכסות הייצור, פיקחה על המחירים והכריזה מלחמת חורמה על האויבת הגדולה של הכלכלה, הלוא היא היוזמה הפרטית המכוורת. "זוהי ארץ זבת חלב ודבש", ציטטו קברניטי המדינה מפרשת השבוע, "אי אפשר שכל אחד יעשה פה מה שהוא רוצה, רק אנחנו מוסמכים לחלוב את האזרח".

מיד הוקמה מועצת החלב, שתפקידה לפקח שאף חקלאי לא יחלוב אפילו ליטר אחד מעבר למכסה שהוקצתה לו. גם תחום הדבש תוכנן בקפידה, כדי ליצור מחסור קבוע לפני ראש השנה ולהפוך את השוק למלכודת דבש דביקה. כמו כן הוקמו מועצת הלול, מועצת

הכי גבוה מבין כל הבנקים

יש לכם יתרת זכות בעו"ש?
קבלו אותה בתשואות!

רק לקוחות דיסקונט
נהנים מ- 3% ריבית על יתרת זכות בעו"ש

דיסקונט
רוצים אותך יותר

ללקוחות תעריפון יחיד/עסק קטן. ריבית בשיעור 3% לשנה על יתרת זכות בחשבון עו"ש שיקלי עד 10,000 ש"ח ובתנאי שסך יתרות ונכסי הלקוח בחשבון אינו עולה על 30,000 ש"ח. שיעור הריבית הגבוה מבין הבנקים. הריבית תיזכר מ-30.9.2025. תנאי הזכאות מפורטים באתר הבנק והעמידה בהם תיבחן מדי יום. הבנק רשאי לשנות או להפסיק את ההטבה בכל עת.

פוד אפיל עושים לכם את החג!

רוסטר עם מכסה ארומטי 6 ליטר
BLACK MARBLE

2=200

מארז מחבתות 24 + 28 ס"מ
SAHARA

2=200

פלטת גריל עגולה עם מכסה זכוכית
30 ס"מ + מלקחיים
BLACK MARBLE

2=300

סט צלחות 18 חלקים זכוכית
LOTUS WHITE PEARL GOLD

299

סט סירים 9 חלקים
BLACKBERRY

599

מארז 12 אחסוניות זכוכית עגולות
300 מ"ל + מדבקות

2=200

מכשיר בישול רב-תכליתי 32 ס"מ
ANYCOOK

299

מעבד מזון
רב-תכליתי
1000w

499

כולל דיסקית לקוביות

סט סכו"ם מהודר 24 חלקים ADI

199

מתנות שכיף
לתת ולקבל!

רקב-

25

סוּטאז' 32 ס"מ ידיות "אפקט העור"
CHARM

2=300

בתוקף עד ה-16.10.25 | 10% נוספים יינתנו בקנייה מעל 399 ש"ח
למוצרים המשתתפים במבצע | כל נקודה שנצברת = 1 ש"ח | בכפוף לתקנון מועדון | ט.ל.ח.

לרשימת החנויות המלאה ולאתר האונליין:
foodappeal-online.com

food
appeal[®]

כל החנות ב-

60%

+10% הנחה על היתרה*

+10% צבירת נקודות

לחברי מועדון ומצטרפים חדשים!

מציג עמדה

השחקן אוהד קנולר התנגד לתוכנית ההתנתקות כשיצאה לפועל, אבל כשחקן בסדרת הדרמה 'התנתקות' עבר דווקא לצידו השני של המתרס ♦ על אף שהוא נמצא בלב תעשיית הבידור הישראלית, הוא מעולם לא הסתיר את דעותיו הימניות, גם אם שילם על כך מחיר ♦ כתל־אביבי מלידה הוא דוחה את הטענות על כפייה חילונית בעיר, ומדבר על החיבור העמוק שלו ליהדות

הדס צורי // צילום: שלומי יוסף

"עשיתי גם תפקידים שהיו מאוד מנוגדים לדעותיי האישיות". אוהד קנולר

הסדרה 'התנתקות'. גם השחקן עמוס תמם, ששיחק עם קנולר ב'סרוגים', מככב כעת לצידו בתפקיד הדמות הראשית של שילה מוא"ה בסדרה 'התנתקות'.

איך היה לחזור לעבוד עם לייזי שפירא ועמוס תמם?
"החיבור המחודש עם עמוס ולייזי הרגיש לי מאוד טבעי והיה משהו נורא נוח בחזרה לעבודה הזאת", הוא אומר. "יש בינינו הבנה משותפת ואנחנו לא צריכים הרבה דיבורים כדי להבין זה את זה. 'סרוגים' הייתה סדרה שמאוד אהבתי ושפתחה לי צוהר למגזר שלא הכרתי".

מה גילית על המגזר הדתי-לאומי שלא ידעת?

"לא חשבתי למשל שמדובר באנשים שיושבים ורואים טלוויזיה", הוא צוחק. "גיליתי שאנשי הציונות הדתית חיים אורח חיים מאוד דומה לשלנו החילונים, בתוספת של קיום המצוות".

הוא קיבוצניק התומך בהתנתקות, נשוי לגבי, פעילה בתנועת 'שלום עכשיו', ומאמין כי הפינוי מגוש קטיף יביא לשקט וביטחון.

"זו הסדרה העלילתית הראשונה שעוסקת בנושא ההתנתקות", הוא אומר. אבל זו לא הסדרה העלילתית הראשונה שבה מככב קנולר ומתמקדת במגזר הדתי. לפני כ-17 שנה גילם קנולר את דמותו הפופולרית של נתי ב'סרוגים', סדרה שמתארת את עולמם של הרווקים הדתיים-לאומיים וזכתה להצלחה גדולה בארץ ובעולם. "קהילות יהודיות ברחבי העולם מאוד הודוה עם הסדרה", הוא מספר. "הן הרגישו שזה משקף את החיים שלהן, כקהילה מאוד ייחודית בתוך ציבור שחי את חייו באורח שונה". את הסדרה 'סרוגים' יצרו התסריטאית חוה דיבון והבמאי לייזי שפירא, שהם גם היוצרים של

האם הסדרה 'התנתקות' הייתה רואה אור לולא טבח 7 באוקטובר? "אני שואלת את השחקן אוהד קנולר, המגלם דמות ראשית בסדרה. "זו שאלה מצוינת", הוא אומר. "שאלתי אותה את עצמי במהלך העבודה על הסדרה ואין לי תשובה ברורה. אומנם הסדרה יצאה לציון עשרים שנה להתנתקות, אבל האם היו מפיקים כזאת סדרה יקרה בתאגיד השידור הישראלי לולא טבח 7 השביעי באוקטובר? אני לא בטוח".

הסדרה 'התנתקות' היא סדרת דרמה בת חמישה פרקים ששודרה בשבועות האחרונים בערוץ כאן 11. קנולר מגלם שם את תתי-אלוף אבינועם ברנר, סגנו של תתי-אלוף שילה מוא"ה (שמגלם השחקן עמוס תמם, ה"צ), מפקד הפינוי שבא מהמגזר הציוני-דתי. אבינועם

צילום: כאן 11 קודה תקשורת

"אני לא משחק את הנבל"

קנולר ידוע כמי שאינו חושש להביע את דעותיו הפוליטיות הימניות, למרות שהוא חי ועובד בלב הברנו'ה התל'אביבית שמזוהה מאוד עם השמאל. "שמחתי מאוד שהסדרה נעשתה", הוא חוזר ל'התנתקות'. "זה נושא מאוד חשוב. אני התנגדתי להתנתקות באופן אישי, וגם חוויתי אכזבה גדולה מכך ששרון פעל בניגוד למשאל המתפקדים, למרות שהבטיח אחרת".

כמי שהתנגד למהלך ואוחז בדעות ימין, איך היה בשבילך לשחק דמות שתומכת במהלך ומאמינה שהוא יביא לביטחון ולשלום?

"אבינועם חושב באופן מערבי ותועלתני", הוא אומר. "הוא בטוח שיש פתרון לסכסוך ושם לא תיתן לעזתים סיבה לתקוף הם לא יתקפו. בעולמות של חשיבה מערבית ואינטרסנטית השואפת לרווחה כלכלית זו מחשבה הגיונית, כמו גם הטענה שכולם בסופו של דבר רוצים לחיות את חייהם בעצמאות וברוחה, ולכן אם רק נצא משם לא תהיה להם סיבה להילחם בנו וגם הם יבחרו לחיות בשלווה. הגאווה הגדולה של מדינת ישראל בתקופה הזאת הייתה שהמהלך בוצע בנחישות וברגישות בלי להידרדר למלחמת אחים. זה האתוס שהוביל את המפנים, ולא העיסוק בשאלה אם הצעד נכון או לא. אני מבין את הרציונל של אבינועם שאומר שאם בזמן שאנחנו שם המצב הביטחוני לא טוב, אז אולי אם לא נהיה שם המצב הביטחוני ישתפר".

"לא בטוח שהסדרה הייתה רואה אור לולא 7 באוקטובר". קנולר בסדרה 'התנתקות'

עם צדקת ההתנתקות, ואני שחקן חמוד, מתוק וכובש", הוא מחייך. "אם אני לוחקתי לתפקיד האיש הרע של הסדרה, אז כנראה שהכול בסדר. אני לא משחק את הנבל, אף אחד לא משחק בסדרה אדם מנוול או מרושע, אלא אנשים שמאמינים שהצעד הזה היה הצעד הנכון".

חילוני שמחובר לקדושת הארץ

היום אנחנו כבר יודעים למה הובילה ההתנתקות. זה השפיע על התחושה שלך כשהשתתפת בסדרה

"יש היום קרן קולנוע שהוקמה בשומרון שאני מאוד תמכתי בה. כשיצא מכתב האומנים נגדה זה גרם לי ולעוד כמה אומנים לצאת בעצומה נגדית בעד הקרן הזאת, שהיא באמת פתח ליצירה מסוג חדש. צריך לעשות את היצירה הזאת ולא להתבכיין על זה שהיא לא קיימת, וכמובן שצריך לעשות אותה טובה מאוד"

בשום מקום אחר חוץ מכאן, מקום שהעם היהודי בחר להתקבץ ולהגיע אליו בגלל שיש לו קשר אמוני או סנטימנטלי לאדמה".

מה מקום היהדות בחיך?

"היא קיימת מאוד. אני מתרגש להיות בארץ ישראל, מתרגש מהחיבור הזה ביני ובין אבותיי שהתהלכו כאן לפני אלפיים שנה, זה דבר שאני מרגיש אותו והוא חלק משמעותי בזהות שלי".

אוהב לגלם דמויות אקשן

קנולר, בן 49, נשוי בשנית לאריאלה ואב לניקי, תינוקת בת שנה וחצי. מנישואיו הראשונים לשחקנית נועה רבן הוא אב לפטר, בן 17 וחצי. הוא שחקן ותיק ומוערך, ומלבד 'התנתקות' ו'סרוגים' השתתף בסרטים מפורסמים כמו 'בופור', ובסדרות 'שעת נעילה', 'המוזח', 'כפולים' ועוד. הוא משחק גם בהצגות תיאטרון ובסדרות זרות. קנולר נולד וגדל בתל אביב ומתגורר בה כל חייו, למעט שש שנים שבהן עבר עם אשתו הראשונה לדימונה כדי להקים את התאטרון המקומי בעיר. כיום הוא מתגורר בשכונה שבה גדל בילדותו בלב העיר העברית הראשונה.

יש הרבה מאבקים בנוגע ליהדות בתל אביב בשנים האחרונות. איך אתה חווה את זה, כתל אביבי מבטן ומלידה?

"אני חושב שהשמועה על תל אביב לא נכונה. יש הרבה מאוד חרדים, דתיים וימנים בתל אביב מאז ומתמיד, וכולם חיים בשלום עם שלל זהויות. הטענה שתל אביב היא עיר חילונית שגויה, ומי שטוען את זה טועה בקריאת המפה התל'אביבית. אני חושב שהמאבקים נגד היהדות הם ייבוא זר ולא משקפים את הלך הרוח התל'אביבי".

גם המאבקים נגד התפילות ביום כיפור שקדמו ל-7 באוקטובר?

"לא היו נאבקים נגד התפילות האלה אם היו מגיעים אליהן רק עשרה אנשים", הוא עונה. "בשנה שלפני זה עברתי באותו המקום בטויל יום כיפור הקבוע שלי, והיו שם אלפי אנשים שהשתתפו בתפילה. אולי זה מה שמפריע למי שנאבק בזה, שזו תופעה שהולכת וגדלה. עיריית תל אביב אפילו קידמה את התפילות הללו בשנים שעברו, והקפות שניות בתל אביב תמיד היו אירוע המוני. תל אביב היא לא העיר החילונית והאנטי-דתית שמציירים אותה, היא פשוט גם עוד הרבה דברים אחרים. אני אוהב את שלל הזהויות והגוונים שהעיר הזאת מייצרת".

התחושה בריאיון עם קנולר היא שהוא אומנם לא מסתיר את דעותיו הפוליטיות, אבל יחד עם זאת נוהר מלבקר את השמאל או לומר אמירות חריפות ונחרצות. "אני

לאנשים שאומרים היום 'תמיד אפשר לעצור ולחזור'. אי אפשר לחזור אם נעצור עכשיו את המלחמה".

קנולר סבור שאסור לעצור את המלחמה לפני הכרעה ברורה והבטחת ביטחון אמיתית. "בשביל להשיג את השליטה ברצועה ובשביל באמת להכריע, צריך להיכנס ולשבת שם כמו שהיה לפני אוסלו. יש לי אמונה מאוד גדולה בנו כעם ובכוח שלנו, וכיום יש הסכמה רחבה שצריך להיכנס לעזה ולהיות שם".

כלומר להישאר שם? אתה בעד ממשל צבאי, או

אפילו התיישבות?

"לא בהכרח, אבל צריך לוודא שאם יוצאים משם זה למען פתרון מאוד ברור לשמירה על ביטחוננו ולא החזרת הגלגל לאחור. אני חושב שאנחנו, כעם וכמדינה, מקבלים שיעורים ולומדים בעקבותיהם, אבל אני לא בטוח שזה השיעור האחרון בנושא של עזה. אנחנו מגיעים עם תפיסות מאוד שונות מהתפיסות של השכנים שלנו באזור ואנחנו לא רוצים להידמות להם, כי אנחנו רוצים להישאר נאמנים לדמוקרטיה וליברליזם שהם חלק מהכוח שלנו. אנחנו רוצים לייצר ביטחון במדינה שלנו, אבל לא להשתמש בכוח מעבר למה שהכרחי לשמירה על ביטחוננו. אם הייתי יכול להימנע ממלחמה ואם הייתה דרך לנהל את האירוע הזה בלי שימויות הרבה מאוד אנשים משני הצדדים זה היה נהדר, אבל לצערי זה לא אפשרי".

התפיסה הפוליטית שלך היא בעיקר ביטחונית,

או שהיא נובעת גם מהיהדות?

"יש חיבור בין הדברים. אנחנו נמצאים פה בגלל קדושת ארץ ישראל. גם אם אני חילוני אני נמצא פה בגלל קדושת ארץ ישראל, בין אם אני מודה בזה ובין אם לא. זה לא סתם שלא יכולנו להקים מדינה

מגשימים חלומות ומתחברים לארץ

סדרות הטיולים לשנת תשפ"ו

טיולים למיטיבי לכת

דו יומי בשביל ישראל גדי חיימוב וגלעד גרוס

סיום השביל בשלוש שנים בשתי רמות קושי:
מיטיבי לכת אהבי לכת ימי ד-ה' // אוטובוס צמוד ולינה ע"ב חצי פנסיון

חד יומי בשביל ישראל יעקב גרוס

סיום השביל בחמש שנים בשתי רמות קושי:
אהבי לכת לייט דרגת קושי קלה יום ה' // אוטובוס צמוד

ללכת בשבילך ד"ר נדב פרנקל

קהילת המטיילים שלנו בשבילים נבחרים ברחבי הארץ בשתי רמות קושי: מיטיבי לכת אהבי לכת ימי ד-ה' // אוטובוס צמוד

מילדות לבגרות גדי חיימוב

חגיגת בר/ בת מצווה: הורים/ סבים סבתות וילדים בשביל ישראל יום ו' ובחופשות // רכבים פרטיים

'מהים עד הירדן', בעקבות טבע ופריחה נוח כסלו

חוצים את הארץ לרוחבה, מערבות יריחו עד לים התיכון, בעקבות הטבע והפריחה המשתנה בעל אזור יום ו' // רכבים פרטיים, בשיתוף 'עמיתים לטיולים'

חוג נוער מטייל שיבי גלר

לנוער בכיתות ט'-י"א, בנים ובנות. חיבור לשטח ולארץ בקבוצה שתלווה אתכם עוד שנים קדימה יום ו' ובחופשות // תחבורה ציבורית

הרצאות

לבנון, ארץ הארזים ד"ר נדב פרנקל

קורס הרצאות זום עם מיטב המרצים על לבנון ועל יחסיה עם ישראל יום א' // הרצאות זום, בשיתוף 'עמיתים לטיולים'

טיולים למיטיבי קשב

הסיור לאור המקורות אריה רוטנברג

סדרת סיורים וטיולים בארץ בעקבות ספר מלכים יום ב' // בדרגת קושי קלה- בינונית // באוטובוס

Greater Gush Etzion and Hebron hills Aryeh Routtenberg

Thursday // Easy touring // Private cars

ציפורי ארץ ישראל הצפר ערן בנקר

סיורי צפרות להיכרות עם ציפורי ארצנו לצפרים מקצועיים ומתחילים יום ו' // רכבים פרטיים

חדשות בעתיקות דוד רוזנטל

סדרת סיורים אל חפירות ארכאולוגיות חדשות בהדרכת החופרים עצמם יום ו' // רכבים פרטיים

לטייל עם התנין בנימין טרופר

להבין את ספר יהושע דרך השטח עם התנין ביד יום ד' // רכבים פרטיים

שוב יוצא הזמר אל הדרך סגלה זמירי

סדרת סיורים להכרת משוררי ישראל והשירים שלהם, דרך נופי הארץ וסיפוריה יום ג' // רכבים פרטיים

חוות וחלוצים בגוש עציון מתן רוזנברג וחלוצי היישובים

בעקבות חוות, יישובים חדשים ומיזמים התיישבותיים פורצי דרך בגוש עציון יום ו' // רכבים פרטיים, בשיתוף תיירות עציון

מקרא

- מיטיבי לכת כ-20 ק"מ הליכה ביום
- אהבי לכת כ-15 ק"מ הליכה ביום
- לייט דרגת קושי קלה כ-10 ק"מ ביום
- הרצאות זום
- אוטובוס צמוד
- הגעה ברכבים פרטיים

לפרטים
נוספים
והרשמה

לא רוצה שהזהות שלי תהיה הזהות הפוליטית, כי הזהות שלי מורכבת מהרבה דברים, שביניהם יש גם זהות פוליטית."

שילמת מחיר כשחקן על העובדה שאתה אוהז בדעות ימין?

"לא משהו שאני יכול להגיד עליו בצורה חד-משמעית שזה בגלל דעותיי", הוא אומר. "יש אנשים שמבקרים אותי בעיקר בזמנים שאני מדבר יותר על פוליטיקה. המבקרים יכולים להיות לפעמים מאוד לא נעימים, אבל במקצוע שלי קשה לדעת אם יש תפקידים שלא קיבלת בגלל סיבה זו או אחרת. גם ככה ברוב האודישנים שאתה נבחן עליהם אתה לא מקבל את התפקיד".

קשה להתפרנס ממשחק?

"נפח העבודה שלי הוא יחסית טוב", הוא אומר. "אחרי הסדרה הזאת יוצאות עוד שתי סדרות שהשתתפתי בהן ויש עוד פרויקטים בדרך. אני גם מלמד משחק ומכין אנשים לאודישנים, מכין פרונטציות עם אנשים במגזר העסקי, עושה דרמטורגיה לתכנים של אחרים. אני לא מקופל למשחק בלבד".

איזו דמות ברפרטואר שלך הכי אהבת לשחק?

"בעשור האחרון גילמתי כל מיני דמויות אקשן, לוחמות ואגרסיביות. אני מאוד נהנה מזה", הוא מתייך. "דמויות שמחסלות, יורות, הולכות מכות. כשהייתי ילד הכי אהבתי לשחק ב'שוטרים וגנבים', וכנראה שזה עונה על צורך מאוד פרימיטיבי. הרי ילדים אוהבים לשחק דמות אגרסיבית וחזקה, כי הם הרבה פעמים מרגישים חלשים מול מבוגרים או ילדים גדולים מהם. אז כנראה שגם מבוגרים חשים צורך להרגיש חזקים ומאיימים לפעמים".

אם אתה צריך לבחור בין האומנות שלך ובין תפיסת עולם שאתה מאמין בה, במה תבחר?

"השתתפתי בדברים שהיו מאוד מנוגדים לעמדותיי האישיות", הוא אומר. "כמו למשל בסרט 'הבועה' שהיוצר שלו, איתן פוקס, הוא איש שמאל מובהק. אני חושב שבאומנות יש משהו שמביא לכך שכשאתה מציג משהו בצורה אידאולוגית חבוי בו תמיד גם הצד ההופכי, זה הטבע של אומנות".

תסביר.

"אם אדם צופה במשהו שהוא מאוד מתנגד לו, זה רק מחזק אותו לאחוז בעמדתו המקורית. אתה תמיד לוקח סיכון שאם תציג אידאולוגיה מסוימת היא תחזק דווקא את הדעה הנגדית.

לדוגמה, סרטים אנטי-מלחמתיים לפעמים דווקא מעודדים אנשים להתגייס לצבא, כי הם רואים שם לחימה של כוחות קומנדו והמון אקשן וזה מושך אותם. כך גם אם אתה מראה אנשים שמדברים אידאולוגיה מסוימת בצורה מאוד ישירה, אתה חייב להביא גם אנשים שיציגו את האידאולוגיה הנגדית כי אומנות מתעסקת בקונפליקטים".

פאודה זה לא פטריוטי?

חלק גדול מהציבור הימני מרגיש שהאומנות המיינסטרימית בישראל איננה פטריוטית. החיילים הישראליים תמיד מוצגים ככאלה שפוגעים באוכלוסייה הערבית, שמצטיירת כקורבן.

"הסדרה הישראלית הכי מצליחה היא פאודה", הוא מנסה לסתור. "היוצרים שלה אינם אנשי ימין. אז נכון שלא כל הדמויות בסדרה פטריוטיות ושגם הצד הערבי מוצג שם על כל עמדותיו, אבל אי אפשר להגיד שאין שם דמויות מאוד פטריוטיות שנלחמות לטובת עם ישראל. חוץ מזה", הוא מוסיף, "אם זה לא מה שאנשים אוהבים, שיעשו סדרות שבהן יציגו את מה שהם רוצים לומר".

לשם כך צריכים תקציבים, ותמיכות כאלה כמעט תמיד הולכות לשמאל.

"זה גם כבר לא נכון. יש היום קרן קולנוע שהוקמה בשומרון שאני מאוד תמכתי בה. כשיצא מכתב האומנים נגדה זה גרם לי ולעוד כמה אומנים לצאת בעצומה נגדית בעד הקרן הזאת, שהיא באמת פתח ליצירה מסוג חדש. צריך לעשות את היצירה הזאת ולא להתבכין על זה שהיא לא קיימת, וכמובן שצריך לעשות אותה

"הבעיה לא התחילה בהתנתקות, אלא בתהליך היציאה מהערים באוסלו, הכנסת הרשות הפלשתינית, הכנסת נשק ויצירת משטרה פלשתינית. שם התחיל תהליך ההידרדרות. אני זוכר שלפני אוסלו הבטיחו שאם תהיה בעיה ביטחונית נחזור לתוך הערים. בגלל זה אני גם לא מאמין לאנשים שאומרים היום 'תמיד אפשר לעצור ולחזור'. אי אפשר לחזור אם נעצור עכשיו את המלחמה"

"לוחמי ההנדסה שילמו בחייהם"

הבן שלך עומד להתגייס. אתה חושש?

"כן", הוא אומר. "זה מפחיד מאוד. הבן שלי לומד באותו בית ספר שבו אני ואמא שלו למדנו, בית הספר לאומנויות תלמה ילין, ואני יכול להגיד שבחברה שבה הוא גדל הרצון שלו לשרת שירות קרבי משמעותי הוא די חריג. גם כשאני למדתי שם, בשכבה שלי היו רק כחמישה תלמידים שהלכו לקרבי ולא כולם סיימו את המסלול. בשכבה שלו הולכים לשירות משמעותי עוד פחות מכך, אבל אני לא חושב שבית הספר תלמה ילין מייצג את האוכלוסייה התל-אביבית. נתוני הגיוס הללו מאוד ספציפיים לשניים או שלושה תיכונים שהם מאוד אומנותיים ופציפיסטיים. הבן שלי לא ברוח הזאת. הוא ראה אותי הולך למילואים במהלך שנות הילדות, והוא רוצה להיות הרבה יותר קרבי ממה שאני רציתי להיות. הוא הולך לאימוני כושר קרבי ולגיבוש סיירות".

שירת כלוחם בהנדסה קרבית, חיל שהיה לו חלק חשוב במלחמה הזאת וששילם מחירים כבדים בנפש.

"לגמרי. זו המלחמה של חיל ההנדסה", הוא מסכים. "מצד אחד אני מלא בגאווה שהם ממכריעי המלחמה ושסוף סוף הם מקבלים את המקום שמגיע להם. אבל מצד שני, אני מודה שאני לפעמים מקנא כי הייתי רוצה להיות שם איתם. זה מקום שקשה לי איתו - להיות לוחם שלא לוקח חלק במלחמה".

דבר נוסף שכואב לו מאוד הוא הסיבות לנפילתם של חלק מלוחמי ההנדסה בקרב: "כשמכניסים אנשים למלכד בית ולפוצץ אותו בזמן שיכלו להפציץ מהאוויר, או שעושים את זה כדי לא לפגוע בריכוזי אוכלוסייה אזרחית, זה קשה לי. אני לא רוצה להיכנס לכל הדקויות של הבעיות המבצעיות בנושא הזה, אבל זה מאוד קשה כשזה בסופו של דבר עולה בחיי אדם. מסתבר שהשלטון בישראל הוא לא מיליטנטי כמו שחושבים. הרי הדברים הללו קורים בכהונתה של ממשלת הימין על מלא, וכנראה שגם הממשלה וגם הציבור מוכנים לשלם את המחיר הזה על ערכים מסוימים שהם מזדהים עימם".

אתה שולח בן לצבא ואתה אומר את הדברים הללו, שהם קשים מאוד.

"כן, בשבילי זה קשה מאוד אבל גם לי יש בחירה. הרי גם אם עושים צעדים התקפיים מיותרים, חיילים עלולים למות מזה ולא תמיד בזמן אמת, תחת ערפל הקרב, המפקדים עושים את השיקול המדויק והאולטימטיבי. אם אתה שולח ילד לצבא אתה בעצם אומר שאתה מוכן לשלם את המחירם הללו".

טובה מאוד". הוא מוסיף כי "צריך להגיד בכנות שהקולנוע הפוליטי בישראל פחת בהרבה, כבר לא עושים סרטים פוליטיים כפי שהיה בעבר".

לאחרונה פורסם שוב מכתב אומנים הקורא להפסקת המלחמה בעזה. מדוע לא פורסם מכתב אומנים נגדי, כפי שעשיתם בעניין קרן קולנוע שומרון?

"כשעלה הנושא של קרן שומרון הרגשנו שצריך לשמוע אותנו, כי זה היה משהו פנימי בתוך התעשייה. הציבור הרחב לא התעניין בזה, ולכן הרגשנו שצריך להשמיע גם קול של אומנים שיבהיר שלא כולם מזדהים עם העמדה השמאלנית ושאנחנו רוצים שיח פלורליסטי אמיתי. בנושא של המלחמה לא צריך את האומנים כי יש את הציבור, את העם שלא תומך בעמדה שהציגו אותם אומנים. אני באמת פלורליסט ואני אוהב חלק גדול מהאנשים שחתמו על המכתב. זכותם לחשוב מה שהם רוצים ולכתוב מה שהם רוצים, אני פשוט חושב שרוב המדינה חושב אחרת והמאבק הזה בעיניי כבר הוכרע".

גם המערכה בעזה לדעתך הוכרעה?

"לא בהכרח. כפי שאמרתי קודם, אם לא נעשה את זה עד הסוף עכשיו, יהיה עוד סבב ועוד סבב עד שנכריע, בגלל המתח שבשאלה האם אנחנו מוכנים לשלם את כל המחירים הנצרכים בשביל לשרוד פה. אני סבור שבסופו של דבר אין לנו ברירה, אבל אני גם מבין את הצורך בקונצנזוס. כל מה שנעשה כמדינה צריך להיות בקונצנזוס. זו נראה האמת ויש לה היגיון. גם אני רוצה לשמוע על הערכים הייחודיים שלנו ועל הפלורליזם, המוסר והדמוקרטיה שלנו, אבל גם לזה יש מחיר. זה מטופש לחשוב שאין לזה מחיר, והמחיר הוא לפעמים בחיי אדם. אם אתה לא רוצה לשלם את המחיר הזה, אתה צריך כנראה להיות קשוח והתקפי יותר".

הוא סבור שהקונצנזוס הזה הוא גם שהביא ליישום תוכנית ההתנתקות. "הציבור הכללי בישראל תמך בצעד הזה", הוא אומר אך מסייג: "אם כי ברור לגמרי שגם לא הייתה אפשרות לנהל דיון אמיתי בנושא, שיכול היה לאפשר לאנשים לשנות את דעתם ולחשוב לעומק על המהלך והמחירים שלו. לא היו אז ערוצי תקשורת של הימין ולא רשתות חברתיות, לא היה מקום שבו יתנהל דיון אמיתי בשאלת המחירים האפשריים של הצעד הזה. אני התנגדתי, אבל אני לא זוכר שעסקו בכלל בשאלה של המחירים וההשלכות".

קנולר מסביר שהתקשורת המיינסטרימית משקפת לדעת הקהל העולמית תמונה שגויה על הלך הרוחות של הציבור בישראל: "העולם קורא את 'הארץ' ומדמיין את דעת הציבור בישראל בצורה שונה לחלוטין ממה שהיא באמת. גם החמאס טעה בזה כשיצא למתקפת 7 באוקטובר. הם העריכו שאנחנו נובס ויצאו לדרך במטרה להשמיד אותנו. הם היו בטוחים שזה גם מה שיקרה אם הם יחזיקו מעמד מספיק זמן ויביאו גם את חיובאללה להצטרף למלחמה".

צילום: מסך

"סדרה שפתחה לי צוהר למגזר שלא הכרתי". קנולר בסדרה 'סרונים'

פרחת שערי סיורי סליחות

עם מדריכי אשכולות בשיתוף
חטיבת החינוך והקהילה בקק"ל

כ"ד אלול 17.9 | כ"ה אלול 18.9 | ו' תשרי 28.9 | ז' תשרי 29.9

סליחות חצות - סיורי בוטיק 21:00-00:00

צפון

סליחות בטבריה
| מסו"ל גלבוע מעיינות

טבריה שטובה ראייתה
| מסו"ל קשת

מסע רוחני עם אומני צפת
| מסו"ל רוח צפת

דרום

בגלל אבות תושיע בנים - חברון
| מסו"ל חברון

מרכז

סליחות בנוה צדק
| מדריכי אשכולות

ירושלים

הרובע היהודי
| מסו"ל שער הגיא

פתח לנו שער - העיר העתיקה
| מסו"ל ראשית ירושלים

מה לך נרדם? סיור בנחלאות
| מדריכי אשכולות

גיא בן הינום והרובע היהודי
| מסו"ל עיר דוד

סליחות בשכונת הבוכרים
| מדריכי אשכולות

בתי כנסת נסתרים בירושלים
| מדריכי אשכולות

נקיי הדעת בירושלים
| מסו"ל שומרון

סליחות בסמטאות ירושלים
| מסו"ל בשבילוד

סליחות לנשמה - סיורי ערב 18:00-21:00

דרום

בגלל אבות תושיע בנים - חברון
| מדריכי אשכולות

סליחות בעקבות האבות - באר שבע
| מסו"ל בית מוריה

בין שמיים ליער - יער המלאכים
| מסו"ל מדרשת הדרום

סוסיא הקדומה
| מסו"ל סוסיא

מרכז

בן אדם מה לך נרדם - יפו
| מסו"ל בשבילוד

סמטאות יפו
| מסו"ל שער הגיא

אין כמו יפו באלול
| מסו"ל חברון

עולם חסד יבנה במזכרת בתיה
| מסו"ל מזכרת בתיה

בין הסמטאות בנווה צדק
| מסו"ל הרי גופנא

צפון

טבריה שטובה ראייתה
| מסו"ל קשת

סליחות על שפת הכינרת
| מסו"ל גלבוע

מסע מוזיקלי בסמטאות צפת
| מסו"ל רוח צפת

סיור וסיפור בסמטאות צפת
| מסו"ל אורות הגליל

'שלא יגמר לעולם' בקיסריה
| מסו"ל בשבילינו

פקיעין

מסו"ל מורשת הגליל העליון

עכו העתיקה
| מסו"ל גליל

ליל סליחות - צפת מאז ועד היום
| מסו"ל מדרשת הגולן

סליחות וזכרונות בבית שאן הנסתרת
| מסול בקעת הירדן

ירושלים

סליחות בין הסמטאות
| מדריכי אשכולות

ימי הרחמים בירושלים
| מדריכי אשכולות

עין כרם היהודית
| מסו"ל ראשית ירושלים

לפרטים נוספים:
08-6630030

ההרשמה באתר אשכולות

www.eshkolot-il.com

שבת בבית ובעמדה

כבר שנתיים שהם מחלקים את הזמן בין הלחימה בעזה לסטנדרים בבית המדרש, מנסים לצלול לסוגיות באותה עוצמה שבה הם מחסלים מחבלים. בעיצומו של "זמן אלול" כינסנו לוחמי מילואים משיבות הסדר, שמשתפים בגילוי לב בקושי לחזור ללימוד הסדיר, אבל גם בכוח שמעניקה להם הישיבה להילחם, במפגשי לימוד מרתקים עם חיילים חילונים ובניסים גדולים וקטנים שאירעו להם כמעט מדי יום

צורית פניגשטיין // צילום: לירון מולדובן

"אנחנו מבינים למה נלחמים ולאן
מכוונים, אז הדרך קלה יותר". משמאל
לימין: רואי כובאני, עז ידיד ויונתן בוזגלו

7 באוקטובר היה רגע חזק, איום קיומי מוחשי. לא הייתה שאלה אם לחדול, ברור שנלחמים על חיינו, אם לא נילחם לא נהיה, פותח עז ידיד, בן 23, תלמיד ישיבת ההסדר ברמת גן ולוחם בפלוגת מלכות חרמון. אבל עם התמשכות הלחימה, הוא מתאר, המוטיבציה יורדת. "המשך הלחימה מתיש. אין סיפוק רגעי מפעילות, הכול איטי וזה קשה. לאט לאט אנשים יורדים מלחימה. מי שנשאר להחזיק את זה הוא מי שמבין את המשמעות", הוא מכוון אל הלוחמים בני הישיבות, ומסביר: "הישיבה היא מקור כוח, העולם שממנו באתי והאמונה שזו הארץ שלנו מדרבנים אותנו לכן שאנחנו עושים את הדבר הנכון".

עז נזכר במשפט ששמע מאחד המפקדים, וממחיש עד כמה חיונית רוחה של הישיבה בלחימה: "המפקד אמר במין חוסר ברירה שאין מה לעשות, אנחנו כבר פה וחייבים לסיים את העבודה. אבל בלי שום אמירה חיובית או ערכית קשה לשאת את הלחימה. היכולת למסור את הנפש והגוף דורשת ביטחון בדרך ונכונות. גם בשביל היכולת הבסיסית לשרוד את היום, וגם כדי לצבור כוחות ולהמשיך. בן אדם שיוצא מהישיבה לקרב מבין למה זה חשוב, יותר מילד בן 18 שסיים תיכון".

זמן אלול בישיבות ההסדר כבר בעיצומו, ריח הימים הנוראים כבר מזדחל לתוככי בתי המדרש. כבר שנתיים שתלמידי ישיבות ההסדר, אברכים ובחורים, נושאים בעול הלחימה בחזיתות השונות בפער בולט ביחס לאוכלוסיות אחרות, אבל חורקים שיניים וממשיכים מתוך אמונה בצדקת הדרך. בחרנו לכנס כמה מהם בימים אלו של תחילת שנת לימוד חדשה בישיבה, ולשמוע על שנתיים של רצוא ושוב בין הטנקים לסטנדרים, בין איבוד חברים לחברותות, ובין חיכוך עם לוחמים ממגזרים אחרים ליניקה ממקור הכוח בישיבה. הם לא מסתירים את הקשיים, כמו למשל אין חוזרים לצלול בסוגיות אחרי חודשים בעזה, אבל בכל התקופה הזאת לא ויתרו על הניסיון לחטוף עוד רגע של לימוד, ולשמור על הרוח הגדולה שקיבלו מהישיבה.

מבחן לרבנות במהלך המילואים

"אני מתרגש מאוד לחזור ללימוד בישיבה באלול הזה. בסבב האחרון הייתי במילואים מחג פורים ברצף, ולא הייתי כל זמן קיץ. חסר לי מאוד הלימוד העמוק והארוך באווירה של בית המדרש", אומר רואי כובאני, תלמיד ישיבת ההסדר בטפחות ולוחם ביחידת הנידוד. רואי, בן 25, הוא תושב טבריה, נשוי ואב לילד. הוא הצטרף ללחימה כחודשיים

לאחר שמחת תורה ומאז עשה כבר שלושה סבבי מילואים, אחד מהם שלושה ימים אחרי הברית של בנו, כאשר גויס למבצע בלבנון. תוך כדי המילואים המשיך רואי ללמוד למבחני הרבנות, "בסבב השני למדנו למבחן בטהרה, וכבר הקפיצו אותנו לסבב הבא. למבחן ניגשתי תוך כדי המילואים, לקחתי יום חופש".

"אני שמח מאוד לחזור ללמוד וגם פשוט לחזור לשגרה. למרות שקצת קשה לשבת ולהתרכז כמה שעות ברצף", מודה עז ידיד, נהג טנק. עז לוחם מאז 7 באוקטובר ברצף. בתחילת הלחימה היה עדיין בשירות סדיר, ואחריו מיד גויס למילואים.

גם יונתן בוגולו, בן 22, תלמיד בישיבת ההסדר בקרני שומרון, שמח להתחיל את זמן אלול הנוכחי בישיבה. "לא הייתי בזמן אלול בישיבה מאז שיעור ב'", הוא משתף, "אני מקווה לשגרה נורמלית". יונתן הוא לוחם בגדוד 932 בנח"ל. הוא לחם בסדיר בנח"ל 14 חודשים בשירות פעיל בעזה, יצא לחודשיים התאקלמות בישיבה וחזר לחודשיים שירות מילואים. תוך כדי החזרה לשגרה בישיבה, גויס בצו 8 למשך שבוע בימים המתוחים של המלחמה באיראן.

מה אתם יכולים לומר על רוח הלוחמים?

עז: "גם אם אנשים לא יודעים לומר זאת לעצמם בבחירות, האמת היא שכל לוחם שיוצא לקרב נכון להקריב את עצמו למען עם ישראל, על תורת ישראל וארץ ישראל. העובדה שלוחם מסכן את עצמו בנסיבות האלה למען האחים שלו, מעידה עליו שהוא עושה משהו גדול".

יונתן לא בטוח שכל הלוחמים מסכימים ביניהם אידאולוגית, אבל הם בוודאי מבינים שהם חלק ממשהו גדול שהם מאמינים בו. "פגשתי במלחמה גם שמאל ערכי וחושב. היו לנו שיחות מעניינות עם לוחמי מילואים מגדוד 50 בנח"ל, שמקורו בתנועת הקיבוצים והמושבים. על אף תפיסת עולמם שסותרת לפעמים ערכית את המשימות שקיבלו, הם עשו את תפקידם על הצד הטוב ביותר. אני מאוד מעריך אותם על זה. יש בינינו כבוד הדדי".

עז מסכים: "יש הרבה הערכה לתורה ומצוות. הלוחמים מכבדים זה את זה".

רואי מרגיש שזה לא רק כבוד הדדי, אלא ישנה ממש התעוררות ליהדות בקרב הלוחמים. "בכל מקום שהייתי ופתחתי ספר, נוצרה סביבי התוועדות. דיבורים גבוהים על השקפה ואמונה עם כל עם ישראל, גם עם אנשים שלכאורה רחוקים".

איך משפיעים הלימודים בישיבה על הלחימה?

רואי: "אנחנו מגיעים מעולם הישיבה, מתוך עולם התוכן שאנחנו חלק משרשרת הדורות, חלק

ממשהו גדול מאיתנו. אנחנו חיים את המציאות של תורת ישראל. אז יותר קל להתמודד עם הלחימה. אנחנו מבינים למה נלחמים ולכן מכוונים, אז הדרך קלה יותר".

יונתן: "זה שאני קרבי זה בזכות הישיבה. לפני הישיבה חשבתי על התועלת שלי, מה יקדם אותי באופן אישי. חשבתי על עתודה, מודיעין, רכישת מקצוע שיעזור לי בהמשך בשוק העבודה. אבל בישיבה השיח הוא יותר כללי, איפה אני יכול לתרום, איפה צריך אותי? זה כמובן שיח שמגיע מתוך בית המדרש, מתוך אמונה. מה אני למען הכלל ולא איך הכלל ישרת אותי". הוא מספר עוד כי "מה שמחזיק אותי במשך הדרך אלו החברים

עז ידיד, ישיבת רמת גן: "המפקד אמר במין חוסר ברירה שאין מה לעשות, אנחנו כבר פה וחייבים לסיים את העבודה. בלי שום אמירה חיובית או ערכית קשה לשאת את הלחימה. היכולת למסור את הנפש והגוף דורשת ביטחון בדרך ונכונות. בן אדם שיוצא מהישיבה לקרב מבין למה זה חשוב, יותר מילד בן 18 שסיים תיכון"

ועולם הלימוד עבר לשאלות באמונה ומחשבה". כלוחם ביחידת הנידוד, הזדמנו לרכב הנידוד שלו חיילים שונים, שעלו וירדו. "פגשנו הרבה אנשים לשיחות קצרות, הרבה מהדיונים היו סביב משהו תורני. אני זוכר שעלה פעם קצין. הייתי שקוע בסריקה של הסביבה ודרך עם אמצעי לראיית לילה, אפילו לא הסתכלתי עליו. אין לי מושג איך הוא נראה, אבל הייתה שיחה מרתקת. תוך כדי הנסיעה התגלגלנו לדבר על זהות יהודית. זה מרים את האווירה. עם החבר'ה בפלוגה זה בכלל בצורה עוצמתית".

ללמוד במצב כריעה

אז לימוד אמיתי לא אפשרי בזמן לחימה, ויתרתם לפעמים?

"מה פתאים?!" נועק יונתן. "לא מוותרים, כל הזמן משתדלים. אם מצליחים זה מעולה, ואם לא - אז לא נבהלים, ממשיכים להשתדל". יונתן מספר על מקרה שהרשים אותו במיוחד: "היינו במסע בהכשרה. בהפסקות במסע אסור לנו להיזרק ולנוח. נפעמתי מחבר שבהפסקה, במצב כריעה, למד דף גמרא. זה השאיר עליי רושם, הראה לי שאפשר יותר".

גם לרואי יש סיפור מהצבא על בחור שגרם לו להתפעלות בנושא הלימוד. "חיכינו בבית הכנסת למניין. נכנס מפעיל באגר, אדם בלי חזות של בחור ישיבה טיפוסי, נראה עמך, אבל המראה מטעה. בזמן ההמתנה עד שיתקבץ המניין, הבחור שרק משניות בעל פה, המון! כל כך התפעלתי, ואחרי הלימוד דיברתי איתו. מסתבר שהבחור הזה התחזק ביהדות מאז הטבח, והחליט ללמוד מאז משנה בעל פה. כך פרק ועוד פרק. איזו עוצמה!"

תוך כדי דיבור, נזכר רואי בעוד סיפור על בחור יוצא רוסיה שגילה את האור, והתרגש מכל דבר שבקדושה. "למשל, בתפילת הדרך שלפני יציאה לקרב, שעשה רב הגדוד לפני כניסה ללבנון, הבחור צילם בהתרגשות. הוא אמר שזה מרגיש לו כמו אצל דוד המלך, והוא מעולם לא חווה משהו כזה לפני כן. הוא ראה בכל דבר חלק מתהליך הגאולה.

צילום: באדיבות איגוד ישיבות ההסדר

"בעזה התפתחו סביבנו שיחות עומק על השקפה ואמונה, גם עם אנשים שנראים רחוקים". תלמידי ישיבות ההסדר בבקום

"הקשר עם הרבנים משמעותי, זה מחזק את החיילים ומחזק את הישיבה". ראש ישיבת רמת גן, הרב בן ציון אלגאזי, בביקור אצל תלמידים בעזה

השיעורים הצעירים והם נראים לי בוגרים יותר. זה דור גדול. בטווח הרחוק הישיבות מתחזקות". עז דווקא לא מרגיש שינוי גדול: "המלחמה לא השפיעה באופן משמעותי על הישיבה ברמת גן. הרגישו בעיקר את המילואים. בבית המדרש אפשר לראות יותר חיילים. החיילים מגיעים הרבה לבקר ומתגעגעים".

האם היה לכם רגע בלחימה שראיתם נס? שהרגשתם השגחה?

שלושתם לא עוצרים לחשוב, הם שולפים מיד. "קרו לנו הרבה ניסים", אומר יונתן. "פעם נתקלנו באש במקום שהיינו בו רגע קודם, והספקנו לזוז. אף אחד לא נפגע. פעם אחרת היינו באיזה בית, התאקלמנו והשתקענו ועלינו לקומה השנייה. פתאום חטפנו אש נ"ט בקומה למטה. מי שהיה למטה נפצע. התחלנו לתפעל את האירוע, והשארו מאחור את כל הצידו שלנו. היה חשוב לי לחזור להוציא את התפילין. חזרתי לקחת אותם ואחר כך הסתבר שהבית היה ממולכד".

גם לרואי יש סיפור אחד מיני רבים: "היינו אמורים לצאת בסביבות השעה תשע בבוקר, עם איזו שיירה. קמתי מוקדם עם עוד חבר, התפללנו וישבנו ללמוד. בסביבות 8:40 נכנס אחד המ"כים ואמר: 'אשריכם, בזכות הלימוד שלכם ניצלנו'. מסתבר שחינו לנו 12 מחבלים על הציר, הם התחבאו עם RPG ותחמושת ואנחנו היינו אמורים לעבור בשיירה הבאה. למזלנו, מישוהו מגולני עבר שם עם הרחפן באותו בוקר וזיהה את המחבלים, חיינו ניצלו. מאז הרחפן בנוהל לפנינו". רואי מוסיף שחשוב להודות על כל נס כזה: "אחר כך פגשנו את החבר'ה של גולני וסיפרנו להם שהם הצילו אותנו. חיוכים של שמחה, חיבוקים והודאה לה' ולשליחים הטובים שלו".

עז מרגיש שסיפור נקודתי, מרגש ככל שיהיה, רק מקטין את הסיפור הגדול: "ברוך ה' היו הרבה ניסים במהלך הלחימה, כולל ניסיונות ירי RPG של מחבלים שפגעו ולא גבו אבדות בנפש. אבל באמת תחושת ההשגחה הייתה באוויר, את זה גם שמעתי מחבריי לצוות. אנחנו עשינו מצינו את ההשתדלות להילחם, והקדוש ברוך הוא נתן לנו את הכוחות והמנוחה כשבאמת היינו זקוקים להם. זו הייתה תחושה חזקה כזו שה' ממש הולך איתנו. הרגשה שהאתגרים הם כאלה שאנחנו יכולים לעמוד בהם ובעת הצורך יגיע הפינוק".

יונתן אוהב דווקא את הסיפורים הקטנים שמרכיבים את התמונה הגדולה, אפילו לא סיפורי ניסים. "מצאנו בובת ספר תורה בבית מחבל בעזה, וממש התלהבת! אף אחד לא התרגש כמוני ולא היה אכפת לאף אחד. לקחתי את בובת ספר התורה הביתה, כיבסתי ושומתי. תכננתי לרקוד עם זה בישיבה בשמחת תורה, אבל בסוף נשארו בחג בג'באליה. לפני החג, התקשרתי לאמא שלי וסיפרתי לה שאני מצטער שלא ארקוד עם הספר. במוצאי החג אמא שלי סיפרה לי בהתרגשות איך רקדה עם הספר בשבילי".

משמעותי". רואי ממשיך ומספר: "יומיים אחר כך נהרג החתן של ראש הישיבה, יונתן לובר, שהכרתי אישית מהזמנים שהוא היה בישיבה. כבר לא ידעתי מאיפה לאסוף כוחות, אבל עם הזמן ועם הרושם מכוחותיו ושיחותיו של ראש הישיבה, שמענו על האישיות ועדיניות הקודש של יונתן. כשראינו את הרב ממשיך בחינוך שלנו בישיבה ובלמוד התורה בעוצמה, קיבלתי עוד יותר כוחות".

יונתן: "כשאחד מהחברים שלי מהשריון נפצע, הוא היה רדום במשך כשבועיים. כשבאתי לבקר אותו נשברתי. זאת הייתה הפעם היחידה שבכיתי במהלך המלחמה. אמרתי לו שאם הוא יתעורר אני אלמד איתו יחד שנה הבאה. ב"ה זכינו ובשנה הזאת היינו חברותא בקיאות בצהריים".

איך המלחמה השפיעה על עולם הישיבות? רבות מהן כמעט התרוקנו מתלמידים ורבנים שהתגייסו.

"המלחמה פגעה בישיבות בטווח המיידי. הרבה אנשים התגייסו, הישיבות התרוקנו", מאשר יונתן, "בישיבה בקרני שומרון נשאר כמעט רק שיעור א'. כמובן שיש הצדקה לא ללמוד במצב מלחמה, אבל

למדנו איתו הרבה. הייתה לנו כתובת אישית לאתגרים שלנו כשומרי מצוות. למשל, כשהיינו עושים ערבי גדוד לא היו מתחשבים בצרכים שלנו כבני ישיבה. הוציאו אותנו פעם לברכה יחד עם הבנות. אז הרב התגייס לעזור לנו לבלות בסגנון שלנו, פרסם מודעה שלוחמים מחפשים בריכה, עשה טלפונים ומצא בריכה פרטית נפרדת. המארחים כל כך פינקו אותנו בפעם ההיא, האכילו והשקו", מוסיף יונתן, "שהיה משתלם להיות בן ישיבה".

בובת ספר תורה בעזה

איך אתם מסבירים את הנוכחות הגבוהה של בני הישיבות במלחמה הזאת, כמו גם בקרב הנופלים והפצועים?

רואי: "כשאתה חי בקודש ויוצא לחיים, ממילא גם בצבא, במשפחה, באורחות, אתה עושה את רצון ה'. אנחנו מאמינים שזה רצון ה' ואז ממילא נוכחים בצבא. זו תפיסת העולם של הציבור שלנו ולכן אנחנו נמצאים בצבא הלוחם בנוכחות גבוהה מאוד, וממילא, לצערנו, גם בפצועים ובנופלים".

יונתן בוזגלו, ישיבת קרני שומרון: "קשה לחזור לסוגיות. לצבא ולישיבה יש מערכות הפעלה שונות. בסבב המילואים הראשון לא הצלחתי ללמוד את מה שרציתי, אז בסבב הבא כבר באתי מוכן עם חברותא כדי להספיק יותר. את החברותא שלי השנה בחרתי לפי השירות, הוא משרת יחד איתי ונוכל להמשיך ללמוד יחד גם אם יגייסו אותנו"

מיד כשאפשר צריך לחזור ללמוד. למדנו דיון של חכמים על חובת לימוד התורה. כתוב שהמלאך בא אל יהושע וחרב שלופה בידו, להוכיח אותו. הגמרא דנה על מה התוכחה ומכריעה שעל ביטול תורה. כל עוד הם לחמו וכבשו לא הייתה דרישה ללמוד תורה, אבל כשהמלאך אומר לו 'עתה באתי' הגמרא מסיקה שעתה יש ציפייה מיהושע והעם ללמוד. אסור לשכוח שהלימוד חשוב. בציבור שלנו יש ערך חשוב להלימה, אבל אתה לוחם טוב יותר כשאתה מבין יותר את המשמעות, את ערך הרעות, את ההבנה של מה שעושים".

רואי מסכים ומוסיף שלפעמים חיסרון יכול להפוך ליתרון: "כרגע בישיבה בטפחות חסרים השיעורים הבוגרים של הישיבה. אבל מצד שני, זה הטיל על הצעירים אחריות להחזיק את הישיבה ונתן להם עוצמה. כורח הנסיבות השפיע על

אנחנו מתגלגלים לשיחה על אתגרי הדור הזה, שגדל על קידוש האינדיבידואל, הצרכים והרצונות שלו, ופתאום נדרש להקריב עצמו למען הכלל. לעז ההבדל ברור: "בישיבה אתה רגיל לחיים של כלל. אתה רגיל לחשוב במושגים של כלל ישראל. יש לנו תשובות ולכן יותר נוכחות של הציבור שלנו".

עברתם חוויות מטלטלות של מראות קשים, אימת המלחמה, אובדן חברים או פציעה. איך זה השפיע עליכם? האם יש ללימוד בישיבה איזו השפעה על ההתמודדות שלכם?

"כשנהרג אחד החברים מהישיבה, אושרי משה בוצחק", מספר רואי, "אחרי כל ההלם, הכאב העצום והקושי, השיח בישיבה היה איך אוספים כוחות חיים ממנו ומהאישיות שלו וממשיכים בדרכו בגבורת קודש. אני זוכר שזה ממש השאיר בי רושם וכוחות ללמוד ולהתגדל ולחפש להיות

הוא ממש הדביק אותנו באנרגיות שלו, התחזקנו מזה".

רואי סבור כי תוך כדי לחימה הלימוד לא נמדד דווקא בהספק כמו בישיבה, אלא מדובר בלימוד מסוג אחר לחלוטין. "הלימוד לא נמדד רק בכמות. אני מרגיש שבמלחמה מתעוררות שאלות שחשוב לענות עליהן וללמוד אותן. האינטראקציה עם האנשים מביאה לליבון של רעיונות. יצא לי לפגוש במלחמה מילואימניקים מבוגרים ממני שמגיעים מעולם תרבותי וערכי אחר, אנשים אינטלקטואלים. היו לנו דיונים על סוגיות בחיים, זוגיות, ערכים, בעצם עסקנו ברעיונות של 'למהלך האידיאות בישראל' של הרב קוק".

יונתן מוסיף שהמציאות החדשה מזמנת גם שאלות טכניות בהלכה למעשה שאולי לא היו פוגשים בסביבה הסטירילית שבה הם חיים. "הלימוד של הלכות הכשרות כלים הציל אותי בעזה. בחדשים הראשונים של הלחימה אכלנו כמו חורנים. פעם בשבועיים היינו מקבלים אוכל חם. יום אחד אני רואה את החבר'ה החילונים של החפ"ק מבשלים עם מצרכים שהכניסו להם. התחלנו לרייר כשרק התחילו להריח את הבישולים שלהם. הם הרגישו לא בנוח כי היו רק כלים של העזתים, כלים לא כשרים. ידענו שאנחנו לא יכולים לבשל בהם. באותו רגע נזכרתי בהלכות הכשרות כלים שלמדנו עם ראש הישיבה שלנו. עשיתי לכלים ליבון קל כי לא היו לנו הרבה מים, וזה גם יותר טוב. מאז התחלנו לבשל כל יום ולאכול ארוחות חמות".

יונתן נזכר בעוד לימוד שהועיל לו בלחימה: "למדנו פניני הלכה ממהדורת כיס. למדנו על הסדר הלכות אמירה לגוי ביום טוב. פתאום נתקלנו בזה במציאות, כשהיינו צריכים לבשל. ידענו מה ואיך לבקש מחייל דרוזי שהדליק סיגריה".

רואי מסכים שהלימוד לא נשאר תאורטי: "למדנו עירובין, ויש לזה הרבה השלכות למעשה כשאתה בשטח".

הרגשתם שבתור בני ישיבות מצפים מכם ליותר? שזה מחייב אתכם?

רואי: "אני חושב שאנחנו מאוד מייצגים. כשיש שאלות ביהדות או רוצים לשמוע דבר תורה על הפרשה, פונים אלינו ומבקשים. ברוך ה' כולם צמאים לתורה".

יונתן: "יום אחד מישוהו משלד"ג העיר אותי כדי לקחת תפילין".

עז רואה זאת קצת אחרת: "האמת היא שעם ההרגשה הזאת באתי לצבא, שאני כבן ישיבה מייצג את היהדות. אבל שמחתי לגלות שהרבה מהחבר'ה החילונים דווקא לא הרגישו ככה. הם כן הרגישו שהיהדות נמצאת אצלם כמו אצלי, גם אם זה פחות בא לידי ביטוי".

הצלחתם לשמור על קשר עם הישיבה גם בזמן הלחימה?

"הקשר עם הישיבה היה מאוד משמעותי בשבילי", אומר עז. "הגעתי לבקר בישיבה כשיכולתי, ורבנים מהישיבה ברמת גן הגיעו לבקר אותנו. זה מאוד משמעותי לחיילים. היו לנו גם זומים עם הרבנים. זה מחזק את החיילים ומחזק את הישיבה. כשחייל ברגילה קופץ לישיבה זה אומר שזה הבית, המטען".

אבל לא רק רבנים, גם מפגש עם חברים מהישיבה נותן כוח, אומר עז. "פעם זיהיתי מרחוק בתוך עזה חבר מהישיבה עטוף בטלית. כשהבנתי שזה הוא, זה החייה אותי. אין כמו חברים מהישיבה".

רואי נזכר בחוויה דומה: "פעם נכנסנו למגנן, ופתאום אני רואה את כל שיעור ג' של גולני מהישיבה. הייתה התרגשות מהמפגש וזה נתן כוח".

רב הגדוד של יונתן הוא בוגר ישיבתו - ישיבת קרני שומרון, מה שהיה בשבילו צ'ופר אמיתי. "היה לנו קשר מיוחד והוא ביקר אותנו בשבתות ובחגים.

צילום: מאיר אליצור

התחלה// נולד וגדל ביישוב נצרים. "זה היה יישוב מאוד קטן ומשפחתי, התגוררו בו בסך הכול כ־60 משפחות. כדי להגיע לנצרים היינו צריכים לנסוע עם ליווי של ג'יפ לפנינו וג'יפ מאחורינו, אבל לא חוויתי את זה כטראומה". השני מתוך תריסר אחים ואחיות.

אבא// הרב איתי אליצור (57), תלמיד חכם שהוציא לאחרונה סדרת ספרים בנושא מדרשי הלכה, וגם עורך את העלון 'גילוי דעת'. אביו היה העיתונאי והפובליציסט אורי אליצור ז"ל.

אמא// עידית אליצור (53), אשת חינוך ותיקה בבית הספר היסודי ביישוב פסגות. "זכות עצומה לגדול במשפחה ברוכת ילדים. ככל שעוברות השנים, האחים הקטנים הופכים לחברים טובים. אני מאוד מעריך את ההורים על מי שהם ועל המשפחה שהקימו".

מחברים// בסוף כיתה א' עבר עם משפחתו להתגורר ביישוב עפרה, בעקבות תחילת לימודי הדיניות של אביו בכולל 'משפטי ארץ'. לאחר ארבע שנים התמקמו ביישוב פסגות. האינתיפאדה השנייה פרצה חודש וחצי אחרי שעזבה המשפחה את גוש קטיף. "גם לאחר מכן נשארו מחוברים לקהילת נצרים והיינו מגיעים הרבה לבקר. היינו שם גם בשבוע האחרון של היישוב, לפני עשרים שנה".

ספסל הלימודים// עד כיתה ח' למד בתלמוד תורה במעלה מכמש. "היינו לומדים שם יום לימודים ארוך, עד ארבע וחצי. האינתיפאדה הייתה בעיצומה, אבל מבחינתנו כילדים זו פשוט הייתה המציאות. בוקר אחד כשההסעה הגיעה ליישוב שלנו, החברים שעלו עליה ביישוב הקודם סיפרו שמחבלים ירו על האוטובוס, ואנחנו הצטערנו שהחמצנו את החוויה המסעירה".

מחוץ לכיתה// בכיתה ט' עבר ללמוד בישיבת ירושלים לצעירים. "היה לי שם מאוד טוב מבחינה חברתית. הייתה שם אווירה חופשית יחסית, לא תמיד הקפדתי על נוכחות, שיעורי בית ושאר המטלות, ובכל זאת למדתי לא מעט. התחלתי להשתפשף בכתיבה ועריכה. בסוף כיתה י"א קיבלתי את עריכת העלון הישיבתי, ובכיתה י"ב כתבתי הצגה לחנוכה והייתי שותף בכתיבת התסריט להכתרה".

חלום מתגשם// בשנים ההן התחיל לכתוב סיפורים קצרים שפורסמו באתר 'ביכורים' ובעלון השבת 'עולם קטן'. "מגיל צעיר ידעתי שיום אחד אהיה סופר. אהבתי מאוד לספר סיפורים, בדיחות ודברי תורה, ומאוד אהבתי לכתוב. בישיבה לצעירים גיליתי שאני גם מאוד אוהב לערוך, לקחת טקסט גולמי וליצור ממנו משהו יותר יפה, נקי וזורם".

למידה אופטימית// לאחר סיום כיתה י"ב החל ללמוד בישיבה הגבוהה בבית אל. "מהרגע הראשון אהבתי את סדר הזמנים בישיבה. בנוסף לכך, לראש הישיבה הרב זלמן מלמד יש גישה אופטימית, עין טובה ותפיסה חיובית. זה מאוד דיבר אליי והתחבר למה שגדלתי עליו בבית, האמון באדם ובתלמיד. למדתי במסלול של הישיבה, ושילבתי גם לימוד עצמאי בספרים שעניינו אותי: תנ"ך, ספרי ראשונים כמו כוזרי, מורה נבוכים, אמונות ודעות - שלא בהכרח לומדים בישיבות".

עושה סדר// במהלך שיעור ב' הקים עם

אברהם אליצור

נשוי לרננה, אב לשלושה ילדים

תושב ירושלים

סופר ועורך

הסתיימה, פניתי לערוץ 7 והצעתי להם את פרסום החידונים, הם נענו בשמחה ואף הזמינו אותי לכתוב אצלם מאמרים מדי פעם".

מ"מ קבוע// לאחר כשנה קיבל הצעה מאתר 'מקור ראשון' להעביר את החידון אליהם, יחד עם טור שבועי. קצת אחרי שפרצה המלחמה, פנה אליו עורך האתר בבקשה למלא מקום של עורכים שהתגייסו למילואים. "מכיוון שכבר הייתה לי שם דריסת רגל ואני גר יחסית קרוב, הבחירה הייתה טבעית". ככל שעבר הזמן, מילוי המקום הזמני הפך למשרה של קבע כעורך באתר מקור ראשון ובהמשך במוסף שבת.

אוריית רשת בע"מ// כתחביב, מפעיל שני חשבונות פעילים בטוויטר. האחד רשום על שמו, השני הוא 'וידויים תנ"כיים' - כחלק מהז'אנר של דפי וידויים, רק שכאן הכותבים הם דמויות מהתנ"ך: "היי, אשתי באה אליי אחרי שלושים יום שלא קראתי לה ואני לא יודע מה לעשות". היה אוריית רשת חריגה בכך שלא החזיק ברשותו מכשיר חכם, ואת תפעול הרשתות עשה רק דרך המחשב. "גם כיום, כשאני כבר מחזיק מכשיר חכם, הפעילות שלי ברשתות החברתיות מתבצעת באמצעות המחשב בלבד, כדי שזה לא ישאב אותי יותר מדי".

תכננתי מסלול רבני, רציתי ללמוד את החומר והמבחנים היו מסגרת טובה. אומנם נהנינו מקהילת הישיבה, אך בסוף שיעור י"א כבר הרגשתי שהפקתי מהלימוד בישיבה את המיטב שיכולתי והחלטנו לעבור דירה לקריית מנחם בירושלים, בין השאר במטרה להיות קרובים לעבודה של רננה".

עריכה// עוד במהלך לימודיו בישיבה, אחרי השחרור מהצבא, למד עריכת לשון במכללת ליפשיץ והחל לקבל עבודות לעריכה. בעקבות המעבר לירושלים זו הפכה למשרה מלאה. "הלקוחות הגיעו בעיקר מפנה לאוון. פעם אחת החברותא שלי ואחיו כתבו מאמר וביקשו שאעבור עליו. ישבתי על זה בהפסקת צהריים, תיקנתי כמה נקודות ונתתי להם מספר הערות. אחרי שבוע קיבלתי טלפון מאבא שלהם, ראש ישיבה ידוע, שביקש שאערוך את הספר שלו. למדתי מכך כלל חשוב: משתלם להיות נדיב. כשהתחלתי להתפרנס מהתחום, פרסמתי בפייסבוק שלי שאני זמין לעבודות. קיבלתי הרבה פניות, וברוך ה' היומן שלי מלא".

טריוויה מגזרית// בתקופה הקורונה פרסם כמה חידוני טריוויה שכתב במטרה להפיג את השעמום של הסגרים. "בתוך זמן קצר קיבלתי פנייה מאתר 'מוקצה' לפרסם את החידונים אצלם באתר. אחרי שהקורונה

חבר עלון פנימי בשם 'בין הסדרים', שעדיין יוצא לאור אחת לחודשיים. "העלון כלל מאמרים, סיפורים ושירים מתוך עולמם של בני הישיבה. השבוע ביקשו ממני לכתוב לגיליון ה־50 שלו".

החצי השני// בשיעור ה' התחתן עם רננה, לבית משפחת מאיר. כיום עובדת בבנק הדם בבית החולים הדסה עין כרם. "כשלמדתי בכיתה ט' בישיבה לצעירים, הייתי בשבת אצל חבר. אחותו התאומה ראתה אותי וחשבה שאני יכול להתאים לחברה שלה מהחטיבה. יום אחד כשיגדלו, נשדך אותם, היא אמרה, וכשהייתי בן 18 הם פנו אליי. לא הייתי בשל לחתונה, וגם לא ממש רציתי לזרום עם אינטואיציה של ילדה בת 15. אבל אחרי שלוש וחצי שנים החלטתי לתת לזה צ'אנס והשאר היסטוריה".

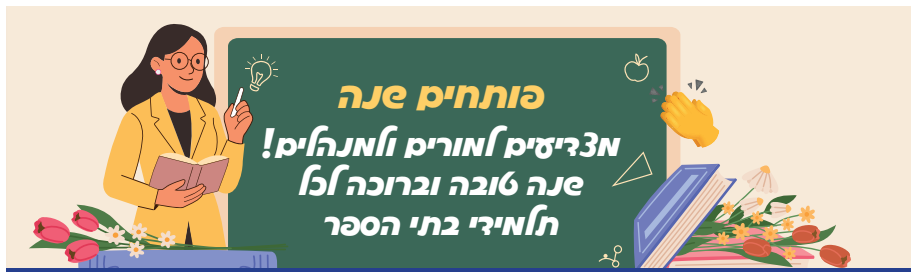
בייניש קל"בניק// בשיעור ו', כשהיה כבר נשוי ואב לילד, התגייס לצה"ל ושובץ בחיל המודיעין. "שירתי בחטמ"ר בנימין, בכניסה ליישוב בית אל. עם הזמן הצטרפו עוד חברים מהישיבה והפכנו למחלקה ביינישית. הייתי קם בבוקר, מתפלל בישיבה על המדים, הולך לבסיס ומבצע את משימות המודיעין, חוזר לישיבה, לומד כשעה, מתפלל ערבית וחוזר הביתה".

ירושלמי// בישיבת בית אל למד במשך 11 שנה, כולל חתונה ושירות צבאי. "במהלכן עשיתי את מבחני הרבנות ועברתי את רובם. לא

השבוע בתלמוד ישראלי

סדר נזיקין | מסכת הוריות

דף ח': עשר מצוות נצטוו ישראל במרה

בצאת בני ישראל ממצרים הם עדיין לא קבלו את התורה. באותה תקופה הם היו חייבים לשמר רק את שבע מצוות בני נח. בדף זה מלמד התלמוד: "עשר מצוות נצטוו ישראל במרה". אחרי שהם יצאו מצדו השני של ים סוף שנקרע לשנים, הם הגיעו למקום בשם "מרה", ושם הקדוש ברוך הוא כבר צוה אותם עשר מצוות – שבע מצוות בני נח, שאותן היו צריכים לקבל על עצמם מחדש כעם ישראל, ועוד שלוש מצוות: א. דיני משפטי התורה. ב. מצות כבוד אב ואם. ג. שמירת שבת. מנין יודעים זאת? בספר שמות נאמר שכשהיו בני ישראל במרה "שם שם לו חק ומשפט" – שם נצטוו על משפטי התורה.

ומנין יודעים שבמרה נצטוו על כבוד אב ואם ועל שמירת שבת? מפני שבמעמד הר סיני, כשנאמרו עשרת הדברות, נאמר: "שמור את יום השבת... כבוד את אביך ואת אמך כאשר צוה ה' אלהיך". היכן הוא צוה? הרי כעת נאמרות המצוות בפעם הראשונה לעם ישראל? מכאן אנו למדים ששתי מצוות אלו כבר נאמרו לעם ישראל במרה.

דף י"ב: שמחת התורה

האמורא רבא הסתפק בשאלה בענינים הלכתיים סבוכים, והוא לא ידע מה ההכרעה בשאלה זו. פעם פגש רב פפא את הווא, בנו של רב נחמן, ושטח בפניו את הספקו, והווא אמר לו שקימת דרשה של חז"ל שממנה יש תשובה לשאלה זו. רב פפא התרגש כל כך מרב שמחת התורה, שהוא קם והעניק נשיקה להווא בראשו, ואף לקח אותו חתן לבתו.

בדף זה גם מספר ספור יפה: בזקנו של אהרן היו שתי טפות מנצנצות כמו שתי מרגליות יפהפיות. שתי הטפות הללו הגיעו לזקנו של אהרן כשמשך רבנו משה אותו בשמן המשחה להיות כהן גדול. חשך משה רבנו: האם חלילה מעלתי בשמן הקדוש, שנשפך לי ממנו על זקנו של אהרן? אך הקדוש ברוך הוא אמר לו שהוא לא צריך לחשש, כי הוא שמר על שמן המשחה כפי ההלכה. בזהר הקדוש כתוב ששתי הטפות הללו רומזות לתורה שבכתב ולתורה שבעל פה.

ביחד ננצח!

התלמוד הישראלי הינו פרויקט חינוכי, קהילתי וחברתי השואף להעניק כלים לחיבור משמעותי ועכשווי לערכים יהודיים וישראליים, תוך חיזוק הזהות והעצמת הקשר לתרבות ולמורשת ישראל

בית התלמוד הישראלי מאחל הצלחה לכל צוותי ההוראה ולתלמידים במסגרות

סירקו והצטרפו למאות אלפי לומדי הדף היומי, פתחו שיעור שבועי אצלכם בקהילה לתכנים נוספים: talmudisraeli.co.il

במגרש הביתי

סדר היום משתנה בהתאם למשמרות העריכה באתר. לכל המאוחר קם בשש וחצי, ובשעה שבע מוציא את הילדים להסעות לבית הספר. לאחר מכן הולך לבית המדרש השכונתי, לומד דף יומי ומתפלל. משם לעבודה למשך שמונה שעות. אחת לשבוע מעביר שיעור לנוער בשכונה.

"זמן משפחתי. בסעודת ליל שבת יש לנו טקס קבוע שבו כל אחד מספר על משהו טוב שקרה לו השבוע. בשבת בצהריים משתתף בלימוד 'אבות ובנים' עם הילדים. כששואלים 'מי אוהב את השבת?' אני מאלו שמרימים יד".

פלייליסט

"שומע מגוון מוזיקלי רחב מאוד, החל מחסידי - כולל אברהם פריד ו'לחיים טיש', דרך ישראלי - אריק איינשטיין, כוורת ומשפחת בנאי, מזרחי - כולל עמיר בניון ועומר אדם, ועד ללועזי - כולל רוק, גרסאות מטאל לשירי דיסני ופסקולים של סרטים".

בית אבות

אברהם אבינו. "מעבר לזה שהבית שלו פתוח ומכניס אורחים, הוא קם ועוזב הכול בדרך לקדוש ברוך הוא. תמיד יש לו מבט אמוני ואופטימי, יחד עם היותו מעורב בדעת עם הבריות".

השאלה

"ברמה האישית, רוצה לכתוב ספרים נוספים וגם סרט או סדרה, מתוך העולם שאני מאמין בו. ברמה המשפחתית - רוצה לראות את הילדים גדלים ומוצאים חן ושכל טוב בעיני אלוקים ואדם. ברמת הלאומית - בית המקדש ושלוש".

מפחית איתי

"שיקרה משהו לילדים שלי".

בשאלה נצח

"אמשיך לכתוב, לערוך וליצור".

הצצה ישיבתית//

לאור ספר ביכורים בשם 'השנה שאחרי הפור', מעין סיפור חסידי מודרני מתוך עולם הישיבות הציוני-דתי, בהוצאת 'ידיעות ספרים'. "במשך השנים כתבתי לא מעט סיפורים קצרים. יום אחד עלה לי רעיון לסיפור על בחורי ישיבה שהולכים לצדיק שמברך אותם, אך הברכה שלו מסבכת אותם. גלגלתי בראש את הרעיון, עד שהבנתי שזהו ספר מלא. התחלתי לכתוב, כל שניים-שלושה פרקים שלחתי לחברים טובים וקולגות כדי לקבל פידבק. שיגרתי את הספר לכמה הוצאות. 'ידיעות ספרים' חזרו אליי ויצאנו לדרך עד שהספר יצא ממכש הדפוס. ב"ה קיבלתי תגובות ממש טובות".

הנחת//

שלושה בנים. אוריאל (8), בניה (7) וברקאי (4).

אם זה לא היה המסלול//

"כשהייתי צעיר חשבתי שאעבוד בתחום התקשורת או בתחום הטיפול, לקח לי זמן להבין שאלו המקצועות של סבא וסבתא שלי שאני מאוד מחובר אליהם. אז אם לא הכתיבה והעריכה, כנראה הייתי הולך לתחום הייעוץ והטיפול. סבתא ורבא שלי הייתה הסופרת רבקה אליצור. היא נפטרה לפני שנולדתי, אבל העובדה שגדלתי בסביבה של כתיבה כנראה השפיעה".

סלקציה בחדר האולטרסאונד

מתעוררת השאלה כיצד החברה מתייחסת למי שנחשב פחות תקין וכיצד קובעים את הקריטריונים למה שנחשב ראוי לחיים. הרפואה המודרנית יכולה לספק מידע מדויק על סיכויי הישרדות ותפקוד, אך היא אינה יכולה להכריע את ערכם של חיים אנושיים מנקודת מבט מוסרית. לכן, מעקב רפואי מתקדם מעורר דילמות של נורמות חברתיות, מגביר את הפוטנציאל להדרה של ילדים עם ליקויים קלים, ומגביר את המצוקה הנפשית של ההורים שנמצאים בין הפטיש לסדן.

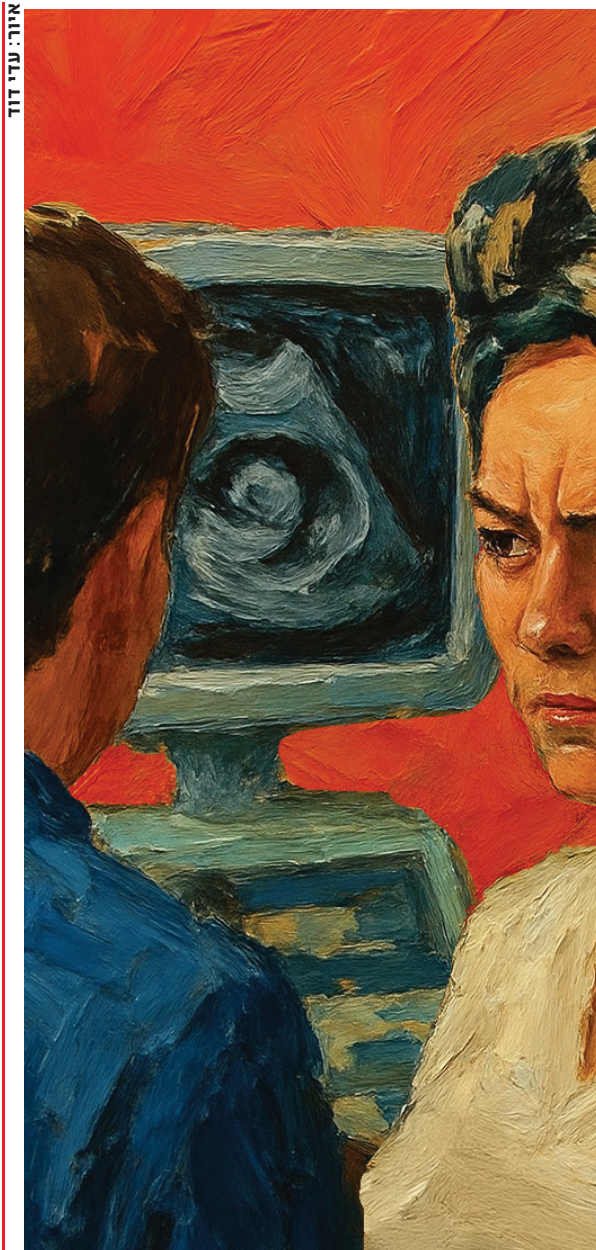
ההיצע של הבדיקות המתקדמות משפיע גם על התפתחות המדיניות הציבורית והרפואית. מוסדות בריאות ציבוריים וקליניים מקבלים החלטות לגבי אילו בדיקות להציע כחובה ואילו כסקר אופציונלי, ומה הן ההמלצות בהתאם לתוצאות. הבחירה להציע בדיקה מסוימת משדרת מסר סמוי לגבי מה שנחשב תקין, ובכך יוצרת סטנדרט חברתי שאיננו מותאם לכלל האוכלוסייה. זוג צעיר שמעוניין לנהל את ההיריון שלו ברוגע, בלי הצפה של בדיקות שאינן מותאמות לגיל האשה, רשאי לבחור בכך בלי לחץ של המערכת הרפואית.

פחות בדיקות, יותר תמימות. מעקב

היריון מתקדם באמצעות מעקבי אולטרסאונד שהולכים ונהיים מדויקים יותר ויותר, עד כדי אפשרות לצפות בעובר מעפעף או מגהק, הוא הישג רפואי חשוב שמאפשר זיהוי מוקדם של מומים ותכנון טיפול מותאם אישית. אבל הדיוק הרב של בדיקות הסקר מעורר אתגר אתי וחברתי, היות שקביעת הזכות לחיים אינה רק דיון רפואי אלא מעצבת תפיסות חברתיות ורגשות הוריים. תפקיד הרופא הוא לתת להורים מידע אמיתי, מדויק ומקצועי לגבי הבדיקות הקיימות, לאפשר להם לבחור אילו בדיקות מתאימות להם, להסביר את המשמעות המעשיות של כל ממצא ולהדגיש כי חיי העובר אינם מוגדרים אך ורק על פי קריטריונים רפואיים. יש לאפשר לזוג לקבל החלטות מושכלות ומודעות, תוך שמירה על הכבוד והערך של כל חיים באשר הם. הידע המתקדם אמור לשרת את ההורים והחברה בלי לקבוע עמדות מוסריות וסלקציה, תוך מודעות להשלכות החברתיות של דירוג חיים אנושיים. אסור להכריע לגבי חיי העובר בלי מבט אמוני הסובר שאין חיים שאין להם ערך, גם כאשר הם אינם עומדים בסטנדרט של שלמות כביכול.

ישנן אוכלוסיות כמו הציבור החרדי היקר, שנוטה לבצע פחות בדיקות סקר מתוך אמונה תמימה ומוכן לגדל ילדים שאינם מושלמים על פי הראייה הצרה של החברה. אחת האימהות הנפלאות שפגשתי במרפאתי לפני שנים, לאחר לידת ילד עם אתגרים פיזיים, אמרה לי משפט מכונן על הילד שלה: "דוקטור, כשאני מגיעה לרופא הילדים אני לא מגיעה כדי לשמוע מה אין בילד שלי, אני מסתכלת רק על מה שיש בו ועם זה אני שמחה".

ביום ההולדת של אחת מהבנות הקטנות שלנו, העניקה לי בתי מתנה יפה ומרגשת. היא כתבה לי מכתב ובו הדברים הבאים: "אמא, אני רוצה להודות לך על כך שילדת אותי. זה בכלל לא היה ברור מאליי. היו לכם כבר עשרה ילדים". רק בת של גינקולוגית יכולה להגיד משפט כזה. אבל האמת היא הפוכה. הילדים הראשונים מגיעים בטבעיות, בורימת החיים, כמובנים מאליהם. אבל הילדים שנולדים לתוך משפחה שהיא כבר גדולה, הם ילדים שבוחרים בהם במיוחד. ●

ההתפתחות המהירה של בדיקות הסקר והדיוק הגנטי המוגבר מעוררים גם סוגיות רפואיות ואתיות מורכבות. מומים קלים, שבעבר נחשבו שוליים, מזוהים כיום כבר בשבועות הראשונים של ההיריון, למשל מומים במבנה הלב שאינם מהווים סכנת חיים, פגמים קטנים בגפיים, בשפתיים וכו', וכך מקבל העובר ציון "ראוי לחיים" או "בלתי ראוי"

ילד הזה חיכינו. יש ברפואה מושג שנקרא היריון

יקר. הכוונה היא שמדובר בהיריון שהגיע לאחר עמל רב של גורמים שהם מחוץ למעגל שלושת השותפים הטבעיים - אביו, אימו וריבונו של עולם. למען עובר כזה משתדלים יותר, ועושים מאמצים על שהכול יהיה בסדר ושהלידה תעבור בשלום. אבל אני מוחה נגד המושג הזה. בפריזמה של רופאה מיילדת, אין עובר שהוא יקר מעובר אחר. גם אם עובר כלשהו הוא הילד העשירי במשפחה, יש לו חיים עצמאיים עם ערך השווה לילד שהוא בן יחיד ונולד לאחר שנים רבות. אדרבה, אני עצמי פגשתי מקרה של עובר יקר לא פחות להוריו, והוא ילד במספר דו-ספרתי במשפחה. אחד מהזוגות הנפלאים הראשונים שבהם טיפלתי לפני כעשרים שנה במרפאתי בבני ברק, לימד אותי את השיעור הזה. תוך כדי ביצוע אולטרסאונד לאישה הריונית, בעלה פרץ בדמעות של התרגשות והכריז: "דוקטור, יש לנו עשרה ילדים בבית. אבל לילד הזה אנחנו מחכים כבר מאז שעמדנו מתחת לחופה..."

מי זכאי לחיים. הרפואה המודרנית מבחינה בין

דם לדם. היא מאפשרת מעקב מדויק אחר התפתחות העובר באמצעות בדיקות סקר שונות, שנועדו לגלות מומים מולדים ותסמונות גנטיות כבר בשלב מוקדם של ההיריון. הפוטנציאל הרפואי של בדיקות אלו הוא עצום. אפשר לזהות מומים חמורים מוקדם יחסית, ובכך לאפשר מעקב ותכנון רפואי מותאמים של ההיריון ושל הלידה, וקבלת טיפול מתאים לאחר הלידה. אולם ההתפתחות המהירה של בדיקות הסקר והדיוק הגנטי המוגבר מעוררים גם סוגיות רפואיות ואתיות מורכבות. מומים קלים, שבעבר היו נחשבים שוליים או ניתנים לניהול קל לאחר הלידה, מזוהים כיום לעיתים כבר בשבועות הראשונים של ההיריון, למשל, מומים במבנה הלב שאינם מהווים סכנת חיים וחסרי משמעות, פגמים קטנים בגפיים, בשפתיים וכו', וכך מקבל העובר ציון "ראוי לחיים" או "בלתי ראוי".

המעקב ההיריוני המודרני יוצר מעין דירוג רפואי של עוברים. עובר תקין מבחינה רפואית מסווג כעובר עם סיכוי גבוה לחיים ראויים, בעוד שעובר עם מומים קלים או גנטיים מסווג לעיתים כעובר ללא סיכויים לכך. דירוג זה מבוסס על הסתברויות סטטיסטיות, בלי כל פרמטר מוסרי, אך הוא משפיע עמוקות על החלטות ההורים. וכך הרופא, המומחה למעקב ולליווי הריונות, נתקל מדי יום בקונפליקט בין ההכרח המקצועי ובעיקר המשפטי להציג את המידע במדויק, ובין ההשפעה החברתית והנפשית של המידע על המשפחה.

בדיקות סקר רבות מובילות לכך שהורים נדרשים להחליט כבר בשלב מוקדם על המשך ההיריון, תוך הסתמכות על הסתברויות ולא על ודאות. ההורים לעיתים מתמודדים עם הדילמה האם להפסיק היריון בעובר שנמצא לא מושלם רפואית, אך יכול לחיות חיים מלאים. המערכת הרפואית מצידה מספקת את המידע, אך הבחירה וההשלכות החברתיות נותרות בידי ההורים.

הורים בין פטיש לסדן. המשמעות החברתית

של דירוג עוברים נעוצה לא רק בהחלטות פרטיות אלא גם בתפיסות רחבות יותר. כאשר הבדיקות מזוהות מומים קלים,

מי קראה לי "המורה"?

בגילי המופלג לא האמנתי שאגיע לתפנית מקצועית שכזאת, אבל החל מהשבוע שעבר אני המורה אביגיל – מגישה לבגרות בקולינריה בכיתה י"ב. וזה הרבה יותר נפלא ממה שאתם חושבים

ושונה מאוד. העבודה עם הבנות הייתה מאתגרת מצד אחד - כי אני זו שצריכה לענות על כל השאלות, לדעת לנווט את כל המהלכים ובעיקר לגרום להן בסוף השנה לעבור בחינת בגרות בתחום הקולינריה. מלחיץ. מצד שני, יצאתי משם עם חיוך גדול על הפנים, עם תחושה של שליחות והנאה שלא הרגשתי המון זמן. כל כך נפלא להעביר את הידע הלאה, להשתמש בו כדי להעשיר ולשמש אחרים.

וכן, הייתי צריכה גם קצת להשליט משמעת, שזה בכלל זר לי מאוד. אבל אולי בגלל שאני לא מורה מתחילה בת עשרים זה פשוט הצחיק אותי, ואולי בגלל שלא נבהלתי - גם הבנות שהרגישו צורך לבדוק את הגבול איתי, הבינו מהר מאוד שעדיף בעצם לשתף פעולה וליהנות. אז נהנינו ממש! עשינו שיעור היכרות, חגיגה במטבח, בישלנו יחד בשיא המרץ וההנאה והכנו מנות נפלאות.

חזרתי הביתה בהרגשה שההחלטה להתחיל ללמד הייתה הכי נכונה בשבילי, מתוך תקווה שגם בהמשך אוכה להמשיך לחייך. ●

לראשונה בחיי מצאתי את עצמי עומדת ליד הלוח, בכיתה אמיתית שנמצאת בתוך בית ספר אמיתי, מול חבורה של בנות מתוקות, כשאני בתפקיד המורה! ממש מוזר. אומנם מורה לבישול, כן? זה עדיין קצת קשור אליי איכשהו, ובכל אופן כשכל הילדות קראו לי "המורה", המורה" ואני זאת שהייתה צריכה לנהל את כל המהלך של היום הזה - חוויתי לרגע תחושה חוץ-גופית כזאת, כמו שקורה ברגעים מוזרים במיוחד, שאתה מסתכל על עצמך מבחוץ וקצת מתפלל על מה שקורה כאן.

משמעת? הצחקתם אותי

אך כמו שאמרתי, אני אוהבת להתחדש. גם במתכונים, גם בבגדים, גם בחומרי גלם מרתקים - וגם בעבודה. משמייים זכיתי לאורך השנים לעשות עבודה שמאפשרת לי בכל פעם למצוא את עצמי במחוז שונה ומעניין, והפעם זו באמת סיטואציה חדשה

אני חושבת שאחד הדברים הכי נפלאים שאפשר לעשות בעולם זה להתחדש. הרבה פעמים המציאות מושכת אותנו כלפי מטה, לכבדות, לעייפות, להרגשה שהכול כל כך קשה ומתיש. כנגד זה קיים הכוח להתחדש, להתחיל מהתחלה, לעשות משהו שעדיין לא עשינו, למצוא את עצמנו במקום חדש לחלוטין. לנסוע לטיול במקום אחר, להכין מתכון שאפילו לא ידענו שקיים, או פשוט להתחיל שנה חדשה, עם כל התקוות והתפילות שהיא מביאה איתה.

לכן שמחתי כל כך כשקיבלתי הצעת עבודה שדרשה ממני לעשות משהו שעד היום לא עשיתי. למרות שאני די מתקרבת לגיל שישים, אני לא מרגישה את מזה שחשבתי שארגיש בגיל הזה. מבחינתי אני עדיין מתחילה את החיים, לפחות מבחינות מסוימות. ומכיוון שאני מאמינה שכוח ההתחדשות שומר עלינו צעירים ורעננים ומלאי עשייה, הסכמתי לקבל על עצמי את התפקיד, והחל משבוע שעבר אני מורה בתיכון לכיתה י"ב במגמת בישול.

אוף ביין לבן, לימון ואשבי תיבול

8-6 מנות

15 דקות הכנה
שעה ורבע

דרגת קושי
קלה

אחת מהמנות שהכנו בשיעור, מסוג המתכונים שבהם אין קשר בין קלות ההכנה לטעם המופלא. העוף הזה ממלא את הבית בריח חלומי, הוא עשיר בטעמים והשילוב בין היין, הלימון ועשבי התיבול פשוט מושלם. הכי כיף להכין בתבנית הגשה יפה ולהביא אותה לשולחן.

- 6 כרעיים עוף או עוף מחולק
- כוס וחצי יין לבן חצי יבש או יבש
- 6 שיני שום חצויות
- 4 כפות שמן זית
- כף דבש או סילאן
- 4 כפות עשבי תיבול
- (פטרז'יליה, כוסברה, שמיר, טימין, בצליקום - כמה יחד או רק אחד, לפי מה שיש)
- מלח ופלפל
- לימון אחד פרוס לפרוסות
- עגולות (אפשר בלי הקליפה הצהובה אם רוצים)

מחממים תנור לחום של 190 מעלות. מניחים את חתיכות העוף בתבנית בינונית זו ליד זו, ומסדרים ביניהן את השום החצוי. מתבלים את העוף במלח ופלפל ויוצקים עליו באופן אחיד את הדבש או הסילאן. מפזרים את עשבי התיבול הקצוצים ויוצקים על הכול את היין הלבן ושמן הזית. עוטפים בנייר כסף ומכניסים לתנור לשעה. מסירים את נייר הכסף, מפזרים את פרוסות הלימון ומחזירים לתנור להזהבה של כ-15 דקות, עד שכל חלקי העוף מזהיבים היטב. מגישים עם הרוטב הנפלא שבתבנית.

צילום: שושי גרינולד

עושים חג

מתפללים יחד ביום כיפור

לע"נ ד"ר אריה (ליאון) קרוניץ ז"ל

25 שנה של
מסורת יהודית
ישראלית

דרושים חזנים ומשלימי מניין כאיש אחד בלב אחד

ביום הכיפורים הזה עם ישראל מתאחד ומתפלל

**רוצים לקחת חלק במנייני יום כיפור שלנו?
התקשרו או שלחו לנו בואטסאפ או בדוא"ל**

052-4296936 📞

www.tzohar.org.il ✉

השלימו מניין באיזורכם